

Wydział Katechetyczny
Kurii Diecezjalnej w Opolu

Bóg zbawia mnie dziś

Program nauczania religii rzymskokatolickiej w szkole podstawowej

Zgodny z *Podstawą programową katechezy kościoła katolickiego w Polsce* Konferencji episkopatu Polski z 8 czerwca 2018 r.

Tytuł programu dla klas V-VIII: „Bóg zbawia mnie dziś”

Nr WK/5-8/2021 z dnia 12.05.2021 r.

Autor: ks. mgr-lic. Artur Juzwa, ks. mgr Michał Krupa

Spis treści

I.	Program nauczania a charakterystyka etapu edukacyjnego	s. 3
II.	Cele katechetyczne – wymagania ogólne.....	s. 4
III.	Czekając na Zbawiciela – kl. V: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania.....	s. 6
IV.	Chrystus naszym Zbawicielem – kl. VI: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania.....	s. 22
V.	Kościół drogą zbawienia – kl. VII: drodze na spotkanie z Jezusem – kl. III: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania, wskazania do realizacji programu.....	s. 43
VI.	Moja odpowiedź na zbawienie – kl. VIII: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania.....	s. 60
VII.	Sposób realizacji programu – charakterystyka katechezy indukcyjnej.....	s.74
VIII.	Współpraca środowisk wychowawczych (rodzina – parafia).....	s. 76

Klasy V-VIII Szkoły Podstawowej

Katecheza mistagogiczna wprowadzająca w historię zbawienia

Tytuł programu: „**BÓG ZBAWIA MNIE DZIŚ**”

Program nr WK/5-8/2021

I. Program nauczania a charakterystyka etapu edukacyjnego

Program *Bóg zbawia mnie dziś* ma charakter integralnego pogłębienia treści wiary odpowiadających formułowaniu właściwych postaw uczniów, którzy po przeżywaniu pierwszego roku pełnego uczestnictwa w Eucharystii rozpoczynają kolejny etap mistagogicznego wychowania do wejścia we wspólnotę eklezjalną. Linearne pogłębienie teologii biblijnej, od Starego do Nowego Testamentu, uczniom, którzy kończą późny wiek dziecięcy, stopniowo wprowadza fundamentalne treści Pierwszego Przymierze, kolejno od Epopei o Stworzeniu Świata, poprzez historię narodu wybranego, postaci proroków, królów i sędziów, aż do przesiedleń i prześladowania Żydów. Tak zdobyta wiedza ma ugruntować świadomość mesjańskiego charakteru wypełnienia obietnic Bożych danych człowiekowi u początku historii zbawienia, mającej swój pierwszy wydzźwięk w protoewangelii. Uczniowie rozpoczynający pierwszy etap przygotowania do bierzmowania w VI klasie szkoły podstawowej wchodzi w doświadczenie osoby Jezusa Chrystusa, które stopniowo odsłania się przed nimi na kartach Nowego Testamentu.

Tematyka klasy VI, osadzona bardziej w roku kościelnym niż w chronologii biblijnej, odnosi poznawane zagadnienia bezpośrednio do przeżywanych w Kościele treści, co pozwala na nieodzowne odniesienie katechezy do życia parafialnego¹. Chrystus jest zatem ukazany nie tylko jako postać historyczna, ale przede wszystkim jako żywa Osoba, która przychodzi z zawsze aktualnym, nowym orędziem Ewangelii². Dwuletni program formacji biblijnej wprowadza w Kościół i jego historię, które ukazuje program klasy VII. Na tym etapie uczniowie wchodzi w okres wczesnego dojrzewania, zatem zaczyna się jawić autorefleksja nad własnym życiem, jego sensem, potrzebami realizacji swoich budzących się potrzeb i odniesieniem ich do rówieśników. W wykształceniu właściwych chrześcijańskiemu wychowywaniu postaw ma pomóc bezpośrednio odniesienie kontekstów historycznych do życia moralnego. Ukazanie Przykazań Bożych, Kościelnych oraz Błogosławieństw Chrystusa połączone z podstawową nauką o sumieniu i wartości czynu ludzkiego jawi się dla ucznia jako konkretna forma propozycji świadomego dojrzewania

¹ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, nr 106.

² FRANCISZEK, Adhortacja apostołska *Evangelium Gaudium*, 2013, nr 11.

moralnego i duchowego. Całość odnosząca się do własnej absolutyzacji ma nadać podmiotowy charakter życiu duchowemu ukonstytuowanemu w modlitwie i życiu sakramentalnym.

Ostatnim modułem tego programu są odpowiedzi na trudne pytania proporcjonalne do budzącego się młodzieńczego buntu, ale także do zasadnego pytania o wartościowanie egzystencjalnych sytuacji współczesnego młodego człowieka w świetle wiary katolickiej. Stąd też klasa VIII, która ma być zwieńczona wejściem w pełnię życia Kościoła poprzez przyjęcie sakramentu bierzmowania, odnosi się do Wyznania wiary. Program zatem zakłada świadomą interioryzację postaw moralnych, osobistą absolutyzację poprzedzającą przyjęcie sakramentu Bierzmowania oraz wejście w socjalizację młodego chrześcijanina, który poznając na lekcji religii Kościół, chce w nim żyć, doświadczając parafialnego przygotowania do bierzmowania w małych grupach.

Reasumując, tematyka kolejnych lat nauczania w klasach V-VIII obejmuje następujące bloki tematyczne:

klasa V – Stary Testament

klasa VI – Nowy Testament (w odniesieniu do Roku Liturgicznego)

klasa VII – historia Kościoła i odniesienie do nauczania moralnego Kościoła

klasa VIII – Wyznanie Wiary jako odpowiedź na nurtujące pytania.

II. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

Celem katechezy na drugim poziomie edukacji w szkole podstawowej jest przygotowanie uczniów do przyjęcia sakramentów bierzmowania, czyli pełnego wejścia w wspólnotę kościelną, poprzez pogłębioną formację biblijną, liturgiczną, moralną i historyczną. Ten etap pogłębia pojęcia dotyczące całościowego rozumienia historii Zbawienia, szczególnie jej wymiar eklezjalny, ale także prowadzi do rozumienia Kościoła żyjącego dzisiaj. Katecheza w klasach V – VIII ma zatem prowadzić poprzez zdobywanie wiedzy i kształtowanie postaw do świadomego wejścia w życie Kościoła, w oparciu o osobisty wybór Chrystusa jako Tego, który „zbawia mnie dzisiaj”. Podjęte treści mają za zadanie pogłębić doświadczenie osobistej modlitwy i wspólnotowe przeżywanie sakramentów, zwłaszcza w odniesieniu do roku liturgicznego. Cele zostały ujęte w następujących blokach tematycznych³:

- 1) Pomoc w odkrywaniu obecności Boga i znaczenie wiary dla pełni życia człowieka
- 2) Wprowadzenie w historię zbawienia oraz jej aktualizacja w roku liturgicznym i życiu człowieka
- 3) Pogłębienie rozumienia znaczenia sakramentów świętych dla życia chrześcijanina

---

³ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, 2018, s.57.

- 4) Przygotowanie do sakramentu bierzmowania
- 5) Formacja sumienia

Natomiast zadania katechezy zostały określone w sześciu punktach:

- A. Rozwijanie poznania wiary
- B. Wychowanie liturgiczne
- C. Formacja moralna
- D. Wychowanie do modlitwy
- E. Wychowanie do życia wspólnotowego
- F. Wychowanie do misji

Dyrektorium o katechizacji jako zasadę pedagogiki katechizacji podaje: „W procesie katechizacji zasada ewangelizować wychowując i wychować ewangelizując przypomina między innymi, że zadaniem katechety jest odnaleźć i wskazać, obecne w życiu człowieka, znaki Bożego działania i, odwołując się do nich, przedstawić Ewangelię jako siłę mającą moc przemienienia całego istnienia, któremu dopiero ona nadaje pełne znaczenie. Towarzyszenie człowiekowi na drodze wzrastania i nawrócenia mu być stopniowe, ponieważ akt wiary zakłada sukcesywne odkrywanie misterium Boga oraz stopniowe otwieranie się na Niego i zawierzenie Mu”⁴. Podane w Podstawie programowej i Programie cele, realizowane w formie towarzyszenia w odkrywaniu przez ucznia obecności Boga w jego życiu, poprzez stopniowe wchodzenie w misterium obecności Boga w historii ludzkości, które prowadzi do aktualizacji zbawienia są podporządkowane podstawowemu celowi, jakim jest żywe spotkanie z Chrystusem⁵. Ten zasadniczy cel winien zaś być wsparty: w doświadczeniu liturgiczno-sakramentalnym, w relacjach uczuciowych, w życiu wspólnoty i służbie braciom⁶. Całość założonych celów ma charakter mistagogiczny wprowadzający w nieodzowne doświadczenie Kościoła.

---

⁴ PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, 2020, nr 179.

⁵ *Tamże*, nr 75

⁶ *Tamże*, nr 76.

III.**Klasa V szkoły podstawowej****CZEKAJĄC NA ZBAWICIELA**

Katecheza w klasie V otwiera wielkie bogactwo Biblii. Stary Testament to prawdziwa opowieść o miłości Boga, który stworzył człowieka i, choć ten poprzez grzech oddalił się od Niego, Pan nie przestaje upominać się o swój naród i poprzez proroków wzywa Izrael do nawrócenia. Program w kl. V zakłada wejście w głęboką refleksję nad Starym Testamentem. Pierwsze dwa rozdziały są wstępem, najpierw do czerpania z Biblii jako dzieła natchnionego, w którym Bóg daje się poznać, a następnie wejściem Boga w historię poprzez podzielenie się życiem w trakcie stworzenia świata. Następnie uczeń poznając historię pierwszych ludzi widzi napięcie między miłością Boga, a grzechem człowieka. Wierność Boga ukazana jest poprzez zaproszenie człowieka do współpracy i zawarcie przymierza, które podejmuje pierwszy patriarcha. Następny rozdział ma charakter liturgiczny i odwołuje się do wydarzeń w ciągu roku pokrywających się z pierwszym półroczem szkolnym (od różańca aż do uroczystości Bożego Narodzenia). Celem tego rozdziału jest nieustanne przypominanie i odwoływanie się do życia konkretnej wspólnoty kościelnej, jaką jest parafia. Następny rozdział odnosi się do troski Boga o naród wybrany i okazaniu mu miłosierdzia przez powołanie Izraela. W tym rozdziale w mocny sposób ukazana jest figura mesjańska wyzwolenia Izraela spod panowania egipskiego i wierności Boga względem człowieka. Historia Izraela to także przymierze pod Synajem i przykazania Boże. Rozdział VII ukazuje uczniom najważniejszych przywódców Izraelskich, od sędziów aż po króla Salomona. W tym rozdziale pojawią się treści dotyczące powołania chrześcijańskiego, opatrności Bożej, osobistej modlitwy oraz Bożej mądrości. *Bóg mówi do człowieka* to rozdział o powołaniu prorockim. Postacie Izajasza, Eliasza, Jonasza, Hioba i Tobiasza prowadzą do okrycia wezwania Boga do nawrócenia, wierności, do wiary w jednego Boga, zaufania Mu oraz ukazania wyraźnych myśli mesjańskich. Rozdział IX ukazuje kształtowanie się państwowości narodu wybranego, ale także niewierność izraelitów, wezwanie Boga do odejścia od kultu pogańskiego, aż po niewole i prześladowanie w czasach Machabeuszy. Rozdział ten także podejmuje temat stosunków katolicko-żydowskich. Ostatni rozdział klasy V wraca do roku liturgicznego i treści związanych z Wielkim Postem, Triduum Paschalny, Zmartwychwstaniem Chrystusa, zwyczajami wielkanocnymi, uroczystością Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz zakończeniem roku katechetycznego.

1. Bóg daje nam się poznać

Podstawa programowa - treści:

A.3.⁷Wiara darem i zadaniem;

A.9. Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym – gatunki literackie, języki biblijne, zasady interpretacji Starego i Nowego Testamentu;

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;

B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.3.1. wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga;

A.9.1. wyjaśnia, czym jest Pismo Święte;

A.9.2. przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych;

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;

B.2.4. uzasadnia religijny wymiar

uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych.

Postawy

Uczeń:

A.3.a. wyraża wdzięczność za dar wiary;

A.3.b. stara się żyć według zasad wiary;

A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;

A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;

A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;

A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;

A.10.b. poznaje Boże Objawienie;

---

⁷ Numeracja za: KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, 2018

A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;

B.2.b. pogłębia swoją pobożność.

2. Bóg obdarza nas życiem

Podstawa programowa - treści:

A.1. Sens i wartość ludzkiego życia; Godność osoby; Źródła ludzkiego szczęścia;

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;

A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie. Bóg-Stwórca nieba i ziemi; Aniołowie;

C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść. Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;

C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);

C.7. Rzeczywista wartość dóbr materialnych. - Dekalog: przykazanie siódme, ósme, dziewiąte i dziesiąte; Świat jako dar Boży.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.1.4. wyjaśnia pojęcie godności człowieka i wskazuje jej źródła;

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego.

A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata (nieba i ziemi); grzech pierwszych rodziców, protoewangelia;

A.11.3. wyjaśnia pojęcia: grzech pierworodny, protoewangelia, Opatrzność Boża, przymierze, patriarcha, prorok, anioł;

C.1.1. wyjaśnia, że wszystko, co stworzył Bóg, jest dobre.

C.5.1. uzasadnia niepowtarzalną wartość życia ludzkiego i jego świętość;

C.5.2. podaje argumenty za prawdą, że tylko Bóg może decydować o życiu i śmierci człowieka.

C. 7.7. prezentuje nauczanie Kościoła dotyczące ekologii.

Postawy

Uczeń:

A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym;

- A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Bożego Objawienia;
- A.11.c. dokonuje refleksji nad Słowem Bożym;
- A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;
- A.11.g. zachowuje Boże przykazania;
- C.1.a. stara się czynić dobro;
- C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach.
- C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, przełożonym i opiekunom;
- C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany przez Boga;
- C.5.c. szanuje życie własne i innych;
- C.7.b. szanuje świat stworzony przez Boga.

3. Bóg nie przestaje kochać

Podstawa programowa - treści:

- A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie; Bóg-Stwórca nieba i ziemi; Aniołowie;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: grzech pierwszych rodziców, protoewangelia, Kain i Abel, uzasadnia, że zło jest konsekwencją odrzucenia Boga; Noe i potop;
- A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;
- A.11.3. wyjaśnia pojęcia: grzech pierworodny, protoewangelia, anioł;
- A.11.5. wskazuje wątki, tematy i postaci starotestamentalne obecne w literaturze pięknej;
- A 13.12. wyjaśnia cztery dogmaty maryjne: Boże Macierzyństwo, Wieczyste Dziewictwo, Niepokalane Poczęcie i Wniebowzięcie;
- C.1.2. uzasadnia, że zło jest konsekwencją odrzucenia Boga;

C.1.4. przedstawia konsekwencje dobra i zła.

Postawy

Uczeń:

A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;

A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;

A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;

A.11.g. zachowuje Boże przykazania;

A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia;

A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza.

C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i otoczeniu;

C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach.

4. Bóg zawiera przymierze

Podstawa programowa - treści:

A.3. Wiara darem i zadaniem; Przymioty wiary; Trudności i niebezpieczeństwa na drodze wiary;

A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie; Bóg – Stwórca nieba i ziemi; Aniołowie.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.3.1. wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga;

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.3.3. wymienia przymioty wiary;

A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: patriarchowie;

A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;

A.11.3. wyjaśnia pojęcia: grzech pierworodny, protoewangelia, Opatrzność Boża, przymierze, patriarcha, prorok, anioł;

A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania.

Postawy

Uczeń:

A.3.a. wyraża wdzięczność za dar wiary;

- A.3.b. wyraża wdzięczność za dar wiary;
- A.3.c. stara się żyć zasadami wiary;
- A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;
- A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;
- A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;
- A.11.d. pogłębia swoją relację z Bogiem.

5. Boże tajemnice wg naszym życiu – Rok kościelny (cz. I)

Podstawa programowa - treści:

- A.8. Istota zmartwychwstania umarłych, zbawienia i potępienia; Śmierć człowieka i czyściec; Koniec świata; paruzja; Sąd Ostateczny; Sens życia w kontekście rzeczy ostatecznych człowieka;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;
- B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;
- D.5. Modlitwa różańcowa streszczeniem Ewangelii.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.8.4. wyjaśnia nauczanie Kościoła o odpustach;
- A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;
- A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym;
- A.13.11. w oparciu o wybrane teksty Starego i Nowego Testamentu charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym;
- B.1.5. opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego;
- B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;

B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;

B.2.3. omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy świętowania w poszczególnych okresach liturgicznych;

B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych.

D.5.1. przedstawia, na czym polega odmawianie różańca, wymienia jego części i tajemnice;

D.5.2. uzasadnia, że modlitwa różańcowa jest rozważaniem wydarzeń z życia Jezusa i Maryi;

D.5.3. uzasadnia związek modlitwy różańcowej z życiem chrześcijanina.

Postawy

Uczeń:

A.8.a. wierzy w zmartwychwstanie umarłych;

A.8.b. akceptuje nauczanie Kościoła o rzeczach ostatecznych;

A.8.c. korzysta z możliwości przyjmowania odpustów;

A.8.d. modli się za zmarłych;

A.8.e. ufa Bogu i żyje w gotowości na przyjście Chrystusa;

A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;

B.2.b. pogłębia swoją pobożność;

B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;

B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;

B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;

B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;

D.5.a. kształtuje swoje życie na wzór Jezusa i Maryi;

D.5.b. przejawia postawę szacunku oraz zaufania Bogu i Maryi;

D.5.c. łączy modlitwę różańcową z codziennym życiem.

6. Bóg wypełnia warunki przymierza

Podstawa programowa - treści:

A.5. Bóg objawia się człowiekowi; obraz Boga w chrześcijaństwie; Kerygmat chrześcijański: miłość Boga do człowieka, zbawcza misja Jezusa Chrystusa;

A.10. Objawienie Boże;

- A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie;
- A.12. Judaizm; związek między ludem Starego a Nowego Przymierza;
- B.4. Znaczenie i skutki sakramentu chrztu;
- C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść.; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć.; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;
- C.2. Podstawowe pojęcia etyczne.
- C.3. Dekalog; Dekalog wyrazem troski Boga o dobro człowieka.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.5.1. wymienia sposoby Bożego Objawienia;
- A.10.1. Wyjaśnia pojęcia: objawienie;
- A.10.5. ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina;
- A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: patriarchowie, wyjście z Egiptu;
- A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;
- A.11.3. wyjaśnia pojęcia: Opatrzność Boża, przymierze, patriarcha;
- A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania;
- A.12.1. uzasadnia, że Izrael jest nadal narodem wybranym;
- A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;
- A.11.3. wyjaśnia pojęcia: Opatrzność Boża, przymierze, patriarcha;
- B.4.1. wyjaśnia, czym jest sakrament chrztu św.;
- B.4.2. omawia znaczenie i skutki chrztu św.
- C.1.3. wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych;
- C.2.2. podaje hierarchię wartości wynikającą z wiary;
- C.3.1. wyjaśnia, czym są Boże przykazania;
- C.3.2. wyjaśnia sens Bożych przykazań;
- C.3.3. przekonuje, że przykazania służą ochronie wartości;
- C.3.4. omawia rolę pokory i złe skutki pychy w odniesieniu do relacji Bóg – człowiek;
- C.3.5. opisuje zadania wynikające z przykazań Bożych oraz negatywne skutki wykroczeń przeciw nim.

Postawy

Uczeń:

- A.5.a przyjmuje w posłuszeństwie wiary Boże Objawienie;
- A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Bożym Objawieniu;
- A.10.b. poznaje Boże objawienie;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Bożego Objawienia;
- A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;
- A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;
- A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;
- A.11.d. pogłębia relację z Bogiem naśladowując postaci biblijne;
- A.12.a. zachowuje szacunek wobec wyznawców judaizmu.
- A.12.a. zachowuje szacunek wobec wyznawców judaizmu.
- B.4.a. przejawia postawę wdzięczności Bogu za sakrament chrztu św.;
- C.2.c. wdraża się do systematycznej pracy nad swoją postawą moralną;
- C.2.e. troszczy się o kształtowanie w sobie prawidłowego sumienia;
- C.3.a. wykazuje wolę zachowania Dekalogu;
- C.3.b. przestrzega wartości wynikających z przykazań.

7. Bóg wyznacza przywódców narodu wybranego

Podstawa programowa - treści:

- A.10. Natchnienie biblijne; Objawienie Boże; Biblia księgą wiary;
- A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie;
- A.12. Judaizm; Związek między ludem Starego a Nowego Przymierza;
- C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;
- C.2. Podstawowe pojęcia etyczne; Obiektywna prawda moralna; Zasady i motywacja dokonywania samodzielnych wyborów moralnych; Hierarchia wartości oparta na wierze; Wierność Bogu; Interpretacja własnego doświadczenia życiowego w świetle wezwania Bożego (formacja sumienia);
- D.1. Modlitwa postawą otwarcia się na Boga i fundamentem życia chrześcijańskiego; pojęcie modlitwy, rodzaje, formy, postawy podczas modlitwy;
- D.2. Biblijne wzory modlitwy i przykłady osób żyjących modlitwą.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe Uczeń:

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: psalm;

A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata (nieba i ziemi), grzech pierwszych rodziców, protoewangelia, Kain i Abel, Noe i potop, budowa wieży Babel, patriarchowie, wyjście z Egiptu, wędrówka do Ziemi Obiecanej, Przymierze na Synaju, epoka sędziów, pierwsi królowie; patriarchowie, wyjście z Egiptu, wędrówka do Ziemi Obiecanej; pierwsi królowie;

A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;

A.11.3. wyjaśnia pojęcia: patriarcha;

A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania;

A.12.1. uzasadnia, że Izrael jest nadal narodem wybranym.

C.1.2. wyjaśnia, że wszystko, co stworzył Bóg, jest dobre;

C.1.4. przedstawia konsekwencje dobra i zła;

C.1.5. wskazuje przyczyny nieszczęść (śmierć, choroby, powodzie itp.) i zła (zbrodnie, wojny, przemoc, grabieże itp.);

C.2.1. opisuje podstawowe pojęcia etyczne: sumienie, prawo Boże, wartości.

D.1.1. omawia, czym jest modlitwa i wskazuje jej konieczność w pogłębianiu więzi z Bogiem;

D.2.1. na podstawie tekstów biblijnych wskazuje osoby żyjące modlitwą oraz formy modlitwy;

D.2.4. formułuje modlitwy dziękczynienia, uwielbienia, przeproszenia i prośby w oparciu o teksty biblijne i własnymi słowami.

PostawyUczeń:

A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;

A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;

A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;

A.11.d. pogłębia swoją relację z Bogiem, naśladując postaci biblijne;

A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;

A.11.f. ufa Bożej Opatrzności;

A.11.g. zachowuje Boże przykazania;

A.12.a. zachowuje szacunek wobec judaizmu;

A.12.b. przeciwstawia się antysemityzmowi.

C.1.a. stara się czynić dobro;

- C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;
- C.2.a. kieruje się w życiu hierarchią wartości wynikającą z wiary;
- C.2.d. swoim życiem odpowiada Bogu na Jego wezwanie;
- D.2.a. w modlitwie inspiruje się przykładami biblijnymi;
- D.2.b. świadomie podchodzi do modlitwy jako czasu przebywania z Bogiem.

8. Bóg mówi do człowieka

Podstawa programowa - treści:

- A.3. Wiara darem i zadaniem; Przymioty wiary; Trudności i niebezpieczeństwa na drodze wiary;
- A.7. Działalność złego ducha (szatana); Istnienie piekła;
- A.10. Natchnienie biblijne; Objawienie Boże; Biblia księgą wiary;
- A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie;
- A.12. Judaizm; Związek między ludem Starego a Nowego Przymierza;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- B.7. Sens i skutki sakramentu pokuty i pojednania;
- C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;
- C.2. Podstawowe pojęcia etyczne; Obiektywna prawda moralna; Zasady i motywacja dokonywania samodzielnych wyborów moralnych; Hierarchia wartości oparta na wierze; Wierność Bogu; Interpretacja własnego doświadczenia życiowego w świetle wezwania Bożego (formacja sumienia);
- C.4. Trzy pierwsze przykazania Dekalogu: relacja Bóg – człowiek; Chrześcijański sposób świętowania i spędzania wolnego czasu;
- C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;
- F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe Uczeń:

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.7.5. opisuje sposoby działalności złego ducha;

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: miłosierdzie;

A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata (nieba i ziemi), grzech pierwszych rodziców, protoewangelia, Kain i Abel, Noe i potop, budowa wieży Babel, patriarchowie, wyjście z Egiptu, wędrówka do Ziemi Obiecanej, Przymierze na Synaju, epoka sędziów, pierwsi królowie;

A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;

A.11.3. wyjaśnia pojęcia: prorok;

A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania;

A.12.2. wskazuje na różnice i podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem (wiara w Boga, etyka – przykazania Boże, Stary Testament jako słowo Boże, nadzieja na ostateczne nadejście królestwa Bożego);

A.13.14. omawia tajemnicę cierpienia i chrześcijańskie podejście do choroby i śmierci;

A.13.9. wyjaśnia zbawczy sens męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa;

B.7.1. wyjaśnia, czym jest sakrament pokuty;

C.1.7. podaje przykłady właściwego zachowania chrześcijanina wobec zła i nieszczęść;

C.1.8. wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu;

C.2.1. opisuje podstawowe pojęcia etyczne: powinność moralna;

C.2.5. omawia sposoby kształtowania sumienia, zwłaszcza w kontekście sakramentu pokuty i pojednania;

C.4.1. uzasadnia pierwszeństwo Boga w życiu człowieka;

C.4.2. wyjaśnia, że zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo oraz magia są wynikiem fałszywego obrazu Boga;

C.10.1. interpretuje przykazanie miłości Boga i bliźniego w świetle Ewangelii (Nowego przykazania);

F.2.1. opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele, rodzinie, szkole, różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych.

PostawyUczeń:

A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;

A.7.e. podejmuje walkę z pokusami w swoim życiu;

- A.11.a. Uczeń okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;
- A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;
- A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;
- A.11.d. pogłębia swoją relację z Bogiem, naśladując postaci biblijne;
- A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;
- A.11.f. ufa Bożej Opatrzności;
- A.11.g. zachowuje Boże przykazania;
- A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem przez poznawanie Jego Osoby i nauczania;
- C.1.a. stara się czynić dobro;
- C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;
- C.1.c. pomaga ludziom potrzebującym;
- C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach;
- C.4.a. stawia Pana Boga na pierwszym miejscu w swoim życiu;
- C.4.d. wykazuje troskę o chrześcijańskie świętowanie niedzieli;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła.

9. Wybrani przez Boga

Podstawa programowa - treści:

- A.7. Działalność złego ducha (szatana); Istnienie piekła;
- A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie;
- A.12. Judaizm; Związek między ludem Starego a Nowego Przymierza;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- C.3. Dekalog. Wartości, których bronią przykazania. Norma – wartość – autorytet. Dekalog wyrazem troski Boga o człowieka. Wykroczenia przeciw przykazaniom i konsekwencje tych wykroczeń.
- F.3. Główne religie w świecie. Podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem i wielkimi religiami.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.7.4. przedstawia skutki grzechu;

A.11.1. przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: stworzenie świata (nieba i ziemi), grzech pierwszych rodziców, protoewangelia, Kain i Abel, Noe i potop, budowa wieży Babel, patriarchowie, wyjście z Egiptu, wędrówka do Ziemi Obiecanej, Przymierze na Synaju, epoka sędziów, pierwsi królowie, niewola babilońska, powstanie machabejskie, sytuacja Izraela przed narodzeniem Jezusa Chrystusa;

A.11.2. prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych postaci starotestamentalnych;

A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania;

A.12.1. uzasadnia, że Izrael jest nadal narodem wybranym;

A.12.2. wskazuje na różnice i podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem (wiara w Boga, etyka – przykazania Boże, Stary Testament jako słowo Boże, nadzieja na ostateczne nadejście królestwa Bożego);

A.12.3. uzasadnia, że antysemityzm jest grzechem;

A.12.4. podaje, kiedy w Kościele obchodzimy Dzień Judaizmu;

A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;

A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym.

Postawy

Uczeń:

A.7.b. troszczy się o przynależność do dobra w świecie;

A.7.c. unika zła;

A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;

A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;

A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;

A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;

A.11.f. ufa Bożej Opatrzności;

A.11.g. zachowuje Boże przykazania;

A.12.a. zachowuje szacunek wobec wyznawców judaizmu;

A.12.b. przeciwstawia się antysemityzmowi. A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;

C.3.a. wykazuje wolę zachowania Dekalogu;

F.3.c. swoim życiem daje świadectwo i wyznawanej wierze w Chrystusa.

10. Boże tajemnice w naszym życiu – Rok kościelny (cz. II)

Podstawa programowa - treści:

A.10. Natchnienie biblijne; Objawienie Boże; Biblia księgą wiary;

A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadczenia historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu życia chrześcijanina;

B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;

B.2. Sens, przesłanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;

C.4. Trzy pierwsze przykazania Dekalogu: relacja Bóg – człowiek; Chrześcijański sposób świętowania i spędzania wolnego czasu.

D.1. Modlitwa postawą otwarcia się na Boga i fundamentem życia chrześcijańskiego; Pojęcie modlitwy, rodzaje, formy postawy podczas modlitwy.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.10.2. charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją;

A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym;

A.13.9. wyjaśnia zbawczy sens męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa;

A.13.10. wskazuje na skutki wynikające z Wcielenia i Odkupienia dla życia chrześcijanina i każdego człowieka;

B.1.4. rozpoznaje znaki, symbole i gesty liturgiczne oraz właściwie je interpretuje;

B.1.5. opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego;

B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;

B.2.2 wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;

B.2.3. omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy świętowania w poszczególnych okresach liturgicznych;

B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych;

B.2.6. omawia praktyki ascetyczne w Kościele;

C.4.1. Uzasadnia pierwszeństwo Boga w życiu człowieka;

C.4.5. omawia, na czym polega chrześcijańskie świętowanie niedzieli i spędzanie wolnego czasu;

D.1.1. omawia, czym jest modlitwa i wskazuje jej konieczność w pogłębianiu więzi z Bogiem;

D.1.2. uzasadnia znaczenie modlitwy w codziennym życiu chrześcijanina.

Postawy

Uczeń:

A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;

A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

B.1.a. angażuje się w liturgię Kościoła;

B.1.b. poprzez znaki i gesty wyraża swoją wiarę oraz prowadzi dialog z Bogiem;

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego B.2.b. pogłębia swoją pobożność;

B.2.b. pogłębia swoją pobożność;

B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;

B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;

B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;

C.4.d. wykazuje troskę o chrześcijańskie świętowanie niedzieli;

D.1.a. jest przekonany o potrzebie modlitwy;

D.1.b. chętnie się modli;

D.1.c. przyjmuje odpowiednie postawy podczas modlitwy.

IV.**Klasa VI szkoły podstawowej**
Chrystus naszym Zbawicielem

Katecheza w klasie VI odkrywa przed uczniami osobę Jezusa Chrystusa. Niejako naturalnie, treści przyswojone w poprzedniej klasie wprowadzają w spełnienie Bożych obietnic, które stopniowo realizowane są na kartach Nowego Testamentu. Chrystus, który przynosi zbawienie, ma stać się bliski uczniowi, który jest prowadzony do wyboru Go na swojego Pana i Króla. Ważnym momentem jest również aspekt mistagogiczny, w którym uczniowie mają rozpocząć swoje przygotowanie do przyjęcia sakramentu bierzmowania.

Treści programowe zostały usystematyzowane w czterech rozdziałach, które są dostosowane do Roku liturgicznego, zatem odwrotnie niż w przypadku poprzedniego poziomu edukacyjnego. Ma to za zadanie wprowadzać uczniów w głęboką katechezę liturgiczną, która pozwala przyswojone treści odnosić do przeżywanych misterii Kościoła. Dwuetapowo poprowadzone lekcje o tematyce biblijnej (Stary Testament w kl. V i Nowy Testament w kl. VI) z założenia dają całościową formację biblijną, ale także treści sytuacji egzystencjalnych, wprowadzają całą paletę dotyczącą formacji moralnej, wychowania do modlitwy, zanurzenia w kontekst wspólnotowy i nakreślenia powołania misyjnego.

Rozdział *Bóg wypełnia obietnicę daną w Starym Testamencie*, otwierający poziom edukacyjny, wprowadza w rozumienie Ewangelii, jej mesjańskiego charakteru, nakreśla kontekst jej powstania, ale także daje podstawy systematycznego wychowania liturgicznego. Rozdział drugi rozpoczyna bezpośrednio całość treści Ewangelii. Poświęcony jest zatem ukazaniu Jezusa jako posłanego Mesjasza, w którym manifestuje się moc Boża w głoszeniu i działaniu. Uczeń zobaczy Jezusa, który powołuje apostołów, głosi Królestwo Boże i przez znaki i cuda daje się poznać jako prawdziwy Syn Boży. W rozdziale *Jezus zaprasza do przyjaźni z sobą* w wybranych przypowieściach ukazane jest orędzie nauczania Zbawiciela, który wzywa chrześcijanina do konkretnych postaw w życiu, wyrażających się w budowaniu wyjątkowej wspólnoty uczniów, dającej początek Kościołowi, który ma urzeczywistnić Królestwo Boże. Kolejny rozdział, wraca do początku Ewangelii, mówiącego o narodzinach Jezusa Chrystusa. Tym samym odnosi się także do okresu roku kościelnego, jakim jest adwent. Tajemnica Wcielenia jest także płaszczyzną mowy o egzemplarycznej roli Maryi.

Rozdział IV – *Wypełnienie woli Ojca* – z założenia pokrywa się z treściami teologicznymi okresu Wielkiego Postu i Wielkanocy. Uczeń szczegółowo poznaje znaczenie postu chrześcijańskiego, tajemnicy męki Chrystusa jako odkupieńczego wypełnienia woli Boga, poprzez liturgię i znaczenie Triduum Paschalnego, aż po treści ewangeliczne o zmartwychwstaniu

Chrystusa, Białej niedzieli oraz uroczystości Wniebowstąpienia i Zesłania Ducha Świętego. Treści biblijne odniesione są do liturgii, obrzędów i zwyczajów przeżywanych z Wielkim Poście i Okresem Wielkanocnym. Katecheza ta ma zatem głębokie mistagogiczne odniesienie i uwarunkowuje swoją owocność od współpracy ze wspólnotą kościelną, jaką jest parafia.

Ostatni rozdział programu w VI klasie to treści dotyczące młodego Kościoła. Życie i działalność misyjna Kościoła ma za zadanie wprowadzić ucznia w przekonanie o pochodzeniu tej wspólnoty, której jest żywym członkiem, wprost od Zbawiciela, który nieustannie troszczy się o jego rozwój. Jest to także płaszczyzna do ukazania Maryi jako Matki wierzących. Ostanie tematy klasy VI wprowadzają ucznia w misyjną rolę chrześcijanina i jego troskę o wspólnotę kościelną.

1. Bóg wypełnia obietnicę daną w Starym Testamencie

Podstawa programowa - treści:

A.9. Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym – gatunki literackie, języki biblijne, zasady interpretacji Starego i Nowego Testamentu;

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia księgą wiary;

A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa, świadectwa historyczności Jezusa, życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa, orędzie poszczególnych Ewangelii, Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;

B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;

B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.9.2. przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych;

A.9.3. wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu,

A.9.4. rozróżnia rodzaje i gatunki literackie w Biblii;

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;

A.10.5. ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina;

- A.10.7. podaje zasady i uzasadnia wartość indywidualnej lektury Pisma Świętego;
- A.13.5. charakteryzuje specyfikę i przesłanie poszczególnych Ewangelii;
- A.13.6. omawia wybrane przypowieści o Królestwie Bożym;
- B.1.1. charakteryzuje liturgię jako dialog Boga z człowiekiem (dar i odpowiedź);
- B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;
- B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;
- B.2.7. przedstawia rolę sztuki sakralnej w liturgii Kościoła.

Postawy

Uczeń:

- A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
- A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.10.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;
- A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;
- A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;
- A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;
- B.1.a. angażuje się w liturgię Kościoła;
- B.1.b. poprzez znaki i gesty wyraża swoją wiarę oraz prowadzi dialog z Bogiem;
- B.1.c. z szacunkiem wykonuje gesty liturgiczne;
- B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;
- B.2.b. pogłębia własną pobożność;
- B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;
- B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;
- B.2.f. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;
- B.2.g. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego.

2. Moc Boża objawiona w działaniu Jezusa

Podstawa programowa - treści:

A.6. Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, nadzieja chrześcijańska;

A.11. Główne wydarzenia i postaci historii zbawienia w Starym Testamencie. Bóg-Stwórca nieba i ziemi; Aniołowie;

A.12. Judaizm; związek między ludem Starego a Nowego Przymierza;

A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;

B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;

C.9. Kazanie na górze, Osiem błogosławieństw, Dekalog i Błogosławieństwa wyrazem troski Boga o szczęście człowieka;

C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.6.3. przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej.

A.11.4. przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania;

A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym;

A.13.5. charakteryzuje specyfikę i przesłanie poszczególnych Ewangelii;

A.13.8. przedstawia nauczanie Jezusa zawarte w Kazaniu na górze;

A.13.16. dokonuje aktualizacji faktów związanych i wybranymi wydarzeniami i postaciami Starego i Nowego Testamentu;

A.13.17. zestawia wydarzenia i teksty biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła;

B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;

C.9.1. wymienia Osiem błogosławieństw;

C.9.2. omawia związek Dekalogu i Kazania na górze;

C.9.4. uzasadnia znaczenie błogosławieństw w drodze do zbawienia;

C.9.5. uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w Ośmiu błogosławieństwach

C.10.4. omawia różne formy powołania w świetle życia Ewangelią (małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane),

C.10.5. wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle Bożego wezwania;

E.2.1. na podstawie tekstów biblijnych omawia etapy powstawania Kościoła;

E.2.8. wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Stolica Apostolska, namiestnik Chrystusa, kuria rzymska, dogmat, sobór, synod biskupów, nuncjusz, konferencja episkopatu, metropolia, biskup, diecezja, prezbiter, parafia, proboszcz, misjonarz, życie konsekrowane;

Postawy:

Uczeń:

A.6.a. wierzy w zmartwychwstanie Chrystusa;

A.6.b. broni chrześcijaństwa, używając argumentów za zmartwychwstaniem Jezusa;

A.6.c. wzbudza akty wiary, nadziei i miłości;

A.11.a. okazuje szacunek wobec słowa Bożego – tekstów biblijnych;

A.11.b. słucha i czyta Pismo Święte z zaangażowaniem;

A.11.c. dokonuje refleksji nad słowem Bożym;

A.11.d. pogłębia swoją relację z Bogiem, naśladując postaci biblijne;

A.11.e. jest przekonany o kierowaniu światem przez Boga;

A.11.g. ufa Bożej Opatrzności;

A.11.h. zachowuje Boże przykazania;

A.12.a. zachowuje szacunek wobec wyznawców judaizmu;

A.12.b. przeciwstawia się antysemityzmowi;

A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia;

A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;

A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;

A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;

- B.2.b. pogłębia własną pobożność;
- B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;
- B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;
- B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;
- B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;
- C.9.a. ufa Jezusowi;
- C.9.b. jest przekonany, że kroczenie drogą błogosławieństw prowadzi do szczęścia i zbawienia;
- C.9.c. świadomie konfrontuje swoje życie z Jezusowymi błogosławieństwami;
- C.10.a. rozwija własne talenty i zdolności;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania;
- C.10.d. modli się o nowe powołania;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła.

3. Jezus zaprasza do przyjaźni z Sobą

Podstawa programowa - treści:

- A.9. Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym – gatunki literackie, języki biblijne, zasady interpretacji Starego i Nowego Testamentu;
- A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- B.7. Sens i skutki sakramentu pokuty i pojednania;
- C.9. Kazanie na górze, Osiem błogosławieństw, Dekalog i Błogosławieństwa wyrazem troski Boga o szczęście człowieka;
- F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci;
- F.3. Główne religie w świecie. Podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem i wielkimi religiami.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe Uczeń:

- A.9.4. rozróżnia rodzaje i gatunki literackie w Biblii;
- A.9.5. podaje cechy wybranych gatunków literackich;
- A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;
- A.13.6. omawia wybrane przypowieści o Królestwie Bożym;
- A.13.7. wyjaśnia, na czym polega Dobra Nowina o Królestwie Bożym;
- A.13.13. wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego, wiążąc je ze sprawiedliwością, powołując się na przypowieści (o miłosiernym ojcu, o robotnikach najętych do pracy w różnych porach dnia, o miłosiernym Samarytaninie);
- B.7.1. wyjaśnia, czym jest sakrament pokuty;
- C.9.2. omawia związek Dekalogu i Kazania na górze;
- F.2.1. opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele, rodzinie, szkole, różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych.

PostawyUczeń:

- A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
- A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia;
- A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;
- A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;
- A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;
- A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;

- B.7.a. wierzy w obecność Boga Miłosiernego przebaczącego grzechy w sakramencie pokuty;
- B.7.b. dobrze przygotowuje się do sakramentu pokuty;
- B.7.c. z wiarą, regularnie przystępuje do sakramentu pokuty i pojednania;
- B.7.d. wypełnia pokutę i podejmuje zadośćuczynienie;
- C.9.a. ufa Jezusowi;
- C.9.b. jest przekonany, że kroczenie drogą błogosławieństw prowadzi do szczęścia i zbawienia;
- C.9.c. świadomie konfrontuje swoje życie z Jezusowymi błogosławieństwami;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F.2.e. w świadectwie świętych szuka wskazówek dla siebie;
- F.3.a. szanuje inne religie i ich wyznawców;
- F.3.b. dba o własną tożsamość jako katolika;
- F.3.c. swoim życiem daje świadectwo o wyznawanej wierze w Chrystusa;
- F.3.d. zachowuje czujność wobec propozycji sekt.

4. Tajemnica wcielenia Syna Bożego

Podstawa programowa - treści:

- A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;
- B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;
- C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);
- C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;

E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych;

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;

E.5. Rola Kościoła w życiu narodu polskiego, postaci świętych polskich, udział Kościoła w rozwoju kulturalnym i społecznym narodu;

F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;

A.10.2. charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją;

A.10.3. uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien poznawać Objawienie Boże oraz nauczanie Kościoła;

B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;

B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;

B.2.3. omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy świętowania w poszczególnych okresach liturgicznych;

B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych;

C.5.1. wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych;

C.5.6. wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom chorym i cierpiącym;

C.10.4. omawia różne formy powołania w świetle życia Ewangelią (małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane),

E.1.2. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej;

E.1.5. wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w rodzinie, szkole, parafii, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;

E.2.8. wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Stolica Apostolska, namiestnik Chrystusa, kuria rzymska, dogmat, sobór, synod biskupów, nuncjusz, konferencja episkopatu, metropolia, biskup, diecezja, prezbiter, parafia, proboszcz, misjonarz, życie konsekrowane;

E.5.7. ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości chrześcijańskiej Polski: cud nad Wisłą, akty oddania Polski Maryi i Jej Sercu w latach 1946 oraz 1966 i ich owoce;

F.2.1. opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele, rodzinie, szkole, różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych.

Postawy

Uczeń:

A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;

A.10.b. poznaje Boże Objawienie;

A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;

A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;

A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;

A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia;

A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;

A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;

A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;

B.2.b. pogłębia własną pobożność;

B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;

B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;

B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;

B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;

C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, opiekunom i przełożonym;

C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany od Boga;

- C.5.c. szanuje życie własne i innych;
- C.5.d. dba o zdrowie własne i bliźnich;
- C.5.e. podejmuje pracę nad sobą w trosce o czystość;
- C.5.f. z szacunkiem odnosi się do płci własnej i przeciwnej;
- C.5.g. jest odpowiedzialny za trwanie w czystości;
- C.10.a. rozwija własne talenty i zdolności;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania;
- C.10.d. modli się o nowe powołania;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- A.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania wżyciu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła;
- E.5.a. okazuje szacunek dla historii Kościoła w Polsce;
- E.5.b. kształtuje postawę patriotyzmu i odpowiedzialności za losy narodu;
- E.5.c. naśladuje przykład świętych polskich;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F.2.e. w świadectwie świętych szuka wskazówek dla siebie;
- F.3.a. szanuje inne religie i ich wyznawców;
- F.3.b. dba o własną tożsamość jako katolika;
- F.3.c. swoim życiem daje świadectwo o wyznawanej wierze w Chrystusa;

F3.d. zachowuje czujność wobec propozycji sekt.

5. Wypełnienie woli Ojca

Podstawa programowa - treści:

A.3. Wiara darem i zadaniem;

A.6. Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, nadzieja chrześcijańska;

A.7. Działalność złego ducha (szatana); Istnienie piekła;

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;

A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;

A.14. Duch Święty, natura trzeciej Osoby Boskiej, działanie Ducha świętego w Kościele i w życiu chrześcijanina; dary Ducha Świętego;

B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;

B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;

B.6. Eklezjalny i eschatologiczny wymiar Eucharystii jako sakramentu miłości, struktura Mszy św. i znaczenie jej poszczególnych części, znaczenie pełnego i czynnego udziału we Mszy św. dla życia chrześcijańskiego;

B.7. Sens i skutki sakramentu pokuty i pojednania;

B.9. Sakrament święceń i sakrament małżeństwa jako sakramenty w służbie wspólnoty dla człowieka, skutki sakramentu małżeństwa i sakramentu święceń;

C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;

C.3. Dekalog. Wartości, których bronią przykazania. Norma – wartość – autorytet. Dekalog wyrazem troski Boga o człowieka. Wykroczenia przeciw przykazaniom i konsekwencje tych wykroczeń;

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;

F.1. Misyjna działalność Kościoła;

F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci;

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.3.1. wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga;

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.6.1. przytacza biblijne relacje o pustym grobie i chrystofaniach;

A.6.2. wymienia argumenty za prawdziwością zmartwychwstania Jezusa;

A.6.3. przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej;

A.7.2. wskazuje przyczyny zła;

A.7.3. wyjaśnia pojęcie wolnej woli;

A.7.4. przedstawia skutki zła (grzechu);

A.7.5. opisuje sposoby działalności złego ducha;

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;

A.10.6. zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi;

A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;

A.13.2. omawia teorie negujące historyczność Jezusa i przedstawia kontrargumenty;

A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym;

A.13.4. uzasadnia różnice między Chrystusem a innymi osobami mającymi wpływ na dzieje ludzkości;

A.13.9. wyjaśnia zbawczy sens męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa;

A.13.16. dokonuje aktualizacji faktów związanych i wybranymi wydarzeniami i postaciami Starego i Nowego Testamentu;

A.13.17. zestawia wydarzenia i teksty biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła;

A.14.1. opisuje naturę, sposób obecności i działania Ducha Świętego w Kościele oraz w życiu chrześcijanina w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła;

A.14.2. wymienia i omawia dary Ducha Świętego i wyjaśnia ich znaczenie;

- B.1.2. wyjaśnia cel sprawowania liturgii;
- B.1.3. wymienia zadania w zgromadzeniu liturgicznym;
- B.1.4. rozpoznaje znaki, symbole i gesty liturgiczne oraz właściwie je interpretuje;
- B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;
- B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;
- B.2.3. omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy świętowania w poszczególnych okresach liturgicznych;
- B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych;
- B.2.6. omawia praktyki ascetyczne w Kościele;
- B.6.1. wyjaśnia rozumienie Eucharystii jako ofiary Chrystusa i Kościoła oraz uczty miłości;
- B.7.3. opisuje warunki dobrze przeżytego sakramentu pokuty i pojednania;
- B.9.1. opisuje, czym jest sakrament święceń i sakrament małżeństwa;
- C.1.8. wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu;
- C.3.4. omawia rolę pokory i złe skutki pychy w odniesieniu do relacji Bóg – człowiek;
- E.2.11. omawia znaczenie przykazań kościelnych;
- F.1.1. wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła;
- F.1.2. w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła opisuje jego misyjną działalność;
- F.1.3. omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowania osób duchownych i świeckich;
- F.2.1. opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele, rodzinie, szkole, różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych.

Postawy

Uczeń:

- A.3.a. bierze aktywny udział w katechezie parafialnej;
- A.3.b. wyraża wdzięczność za dar wiary;
- A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;
- A.3.d. chroni wiarę przed zagrożeniami;
- A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;
- A.6.a. wierzy w zmartwychwstanie Chrystusa;
- A.6.b. broni chrześcijaństwa, używając argumentów za zmartwychwstaniem Jezusa;

- A.6.c wzbudza akty wiary, nadziei i miłości;
- A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia;
- A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie;
- A.7.c. unika zła;
- A.7.d. wierzy w istnienie piekła i szatana;
- A.7.e. podejmuje walkę z pokusami w swoim życiu;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia,
- A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;
- A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;
- A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;
- A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego.
- A.14.a. wierzy w Ducha Świętego;
- A.14.b. otwiera się na działanie i dary Ducha Świętego;
- A.14.c. stara się na co dzień dzielić owocami Ducha Świętego;
- B.1.a. angażuje się w liturgię Kościoła;
- B.1.b. poprzez znaki i gesty wyraża swoją wiarę oraz prowadzi dialog z Bogiem;
- B.1.c. z szacunkiem wykonuje gesty liturgiczne;
- B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;
- B.2.b. pogłębia własną pobożność;
- B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;
- B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;
- B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;
- B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;
- B.6.a. wierzy w realną obecność Chrystusa w Eucharystii;
- B.6.b. zachowuje postawę szacunku wobec Eucharystii;
- B.6.c. angażuje się w liturgię Mszy św.;
- B.6.d. stara się przyjmować Komunię św. podczas Mszy św.;
- B.6.e. świadomie i systematycznie uczestniczy w niedzielnej Eucharystii;
- B.7.a. wierzy w obecność Boga Miłosiernego przebaczącego grzechy w sakramencie pokuty;

- B.7.b. dobrze przygotowuje się do sakramentu pokuty;
- B.7.c. z wiarą, regularnie przystępuje do sakramentu pokuty i pojednania;
- B.7.d. wypełnia pokutę i podejmuje zadośćuczynienie;
- B.9.a. jest przekonany o wartości tych sakramentów w służbie wspólnoty;
- B.9.b. modli się o powołania do małżeństwa i kapłaństwa;
- C.1.a. stara się czynić dobro;
- C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;
- C.1.c. pomaga ludziom potrzebującym;
- C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach;
- C.3.a. wykazuje wolę zachowywania Dekalogu;
- C.3.b. przestrzega wartości wynikających z przykazań;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła;
- F.1.a. włącza się w różne formy pomocy misjom;
- F.1.b. angażuje się w dzieła misyjne;
- F.1.c. przejawia postawę misyjną;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F.2.e. w świadectwie świętych szuka wskazówek dla siebie.

6. Naśladowanie Chrystusa

Podstawa programowa - treści:

- A.2. Co to znaczy „wierzyć”? Wartość wiary w Boga, relacje wiary i wiedzy (rozumu);
- A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu życia chrześcijanina;

- B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;
- B.6. Eklezjalny i eschatologiczny wymiar Eucharystii jako sakramentu miłości, struktura Mszy św. i znaczenie jej poszczególnych części, znaczenie pełnego i czynnego udziału we Mszy św. dla życia chrześcijańskiego;
- B.7. Sens i skutki sakramentu pokuty i pojednania;
- B.9. Sakrament święceń i sakrament małżeństwa jako sakramenty w służbie wspólnoty dla człowieka, skutki sakramentu małżeństwa i sakramentu święceń;
- C.4. Trzy pierwsze przykazania Dekalogu: relacja Bóg – człowiek; Chrześcijański sposób świętowania i spędzania wolnego czasu;
- C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);
- E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych;
- E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;
- E.3. Historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia;
- E.4. Działalność wybranych postaci świętych;
- F.1. Misyjna działalność Kościoła;
- F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.2.5. przytacza biografie osób, którym wiedza pomogła w dotarciu do wiary;
- A.10.2. charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją;
- A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;
- A.13.2. omawia teorie negujące historyczność Jezusa i przedstawia kontrargumenty;

- B.2.6. omawia praktyki ascetyczne w Kościele;
- B.6.1. wyjaśnia rozumienie Eucharystii jako ofiary Chrystusa i Kościoła oraz uczty miłości;
- B.6.2. uzasadnia, dlaczego Eucharystia jest centrum liturgii i życia chrześcijańskiego;
- B.7.1. wyjaśnia, czym jest sakrament pokuty;
- B.7.4. podaje skutki sakramentu w życiu indywidualnym i wspólnotowym;
- B.7.5. omawia rolę sakramentu pokuty i pojednania w życiu moralnym chrześcijanina;
- B.7.6. uzasadnia potrzebę regularnego przystępowania do sakramentu pokuty;
- B.9.1. opisuje, czym jest sakrament święceń i sakrament małżeństwa;
- B.9.3. przedstawia sakrament święceń i małżeństwa jako dar i pomoc w realizacji powołania do miłości i służby;
- C.4.5. omawia, na czym polega chrześcijańskie świętowanie niedzieli i spędzanie wolnego czasu;
- C.4.6. podaje przykładowe postawy moralne związane z przeżywaniem niedzieli;
- C.5.6. wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom chorym i cierpiącym;
- E.1.7. uzasadnia wartość świadectwa wiary w różnych sytuacjach życiowych;
- E.2.1. na podstawie tekstów biblijnych omawia etapy powstawania Kościoła;
- E.2.7. opisuje hierarchiczny ustrój Kościoła;
- E.2.8. wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Stolica Apostolska, namiestnik Chrystusa, kuria rzymska, dogmat, sobór, synod biskupów, nuncjusz, konferencja episkopatu, metropolia, biskup, diecezja, prezbiter, parafia, proboszcz, misjonarz, życie konsekrowane;
- E.2.9. podaje argumenty za tym, że w Kościele katolickim w pełni obecny jest Kościół Chrystusowy (np. sukcesja);
- E.2.11. omawia znaczenie przykazań kościelnych;
- E.2.12. podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty diecezjalnej i parafialnej;
- E.3.1. wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka;
- E.3.2. omawia prześladowania chrześcijan w starożytności na podstawie wybranego świętego męczennika;
- E.4.1. wskazuje najważniejsze fakty z życia wybranych postaci świętych: wybranego męczennika starożytnego chrześcijaństwa, św. św. Cyryla i Metodego, św. Teresy od dzieciątka Jezus, wybranego świętego z czasów II wojny światowej, świętych papieży XX w.;
- F.1.1. wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła;
- F.1.2. w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła opisuje jego misyjną działalność;
- F.1.3. omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowania osób duchownych i świeckich;

F.2.1. opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele, rodzinie, szkole, różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych;

F.2.3. podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (chorych, samotnych, niepełnosprawnych, biednych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie);

F.2.4. podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych).

Postawy

Uczeń:

A.2.a. dąży do zdobycia wiedzy służącej pogłębianiu wiary;

A.2.b. troszczy się o wzrost swojej wiary;

A.2.c. wzoruje się na świadkach wiary;

A.2.d. szanuje wszystkich ludzi bez względu na ich przekonania;

A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;

A.10.b. poznaje Boże Objawienie;

A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;

A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;

A.10.e. podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;

A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia,

A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;

A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;

A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;

A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego.

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;

B.2.b. pogłębia własną pobożność;

B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;

B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;

B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;

B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;

B.6.a. wierzy w realną obecność Chrystusa w Eucharystii;

B.6.b. zachowuje postawę szacunku wobec Eucharystii;

B.6.c. angażuje się w liturgię Mszy św.;

B.6.d. stara się przyjmować Komunię św. podczas Mszy św.;

B.6.e. świadomie i systematycznie uczestniczy w niedzielnej Eucharystii;

B.7.a. wierzy w obecność Boga Miłosiernego przebaczącego grzechy w sakramencie pokuty;

- B.7.b. dobrze przygotowuje się do sakramentu pokuty;
- B.7.c. z wiarą, regularnie przystępuje do sakramentu pokuty i pojednania;
- B.7.d. wypełnia pokutę i podejmuje zadośćuczynienie;
- B.9.a. jest przekonany o wartości tych sakramentów w służbie wspólnoty;
- B.9.b. modli się o powołania do małżeństwa i kapłaństwa;
- C.4.a. stawia Pana Boga na pierwszym miejscu w swoim życiu;
- A.4.b. szanuje Imię Boga;
- C.4.c. nie nadużywa imienia Bożego;
- C.4.d. wykazuje troskę o chrześcijańskie świętowanie niedzieli;
- C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, opiekunom i przełożonym;
- C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany od Boga;
- C.5.c. szanuje życie własne i innych;
- C.5.d. dba o zdrowie własne i bliźnich;
- C.5.e. podejmuje pracę nad sobą w trosce o czystość;
- C.5.f. z szacunkiem odnosi się do płci własnej i przeciwnej;
- C.5.g. jest odpowiedzialny za trwanie w czystości;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła;
- E.3.a. stara się poznawać historię Kościoła i szuka swojego miejsca w jego misji;
- E.3.b. jest przekonany, że jego zaangażowanie ma wpływ na przyszłość Kościoła;
- E.3.c. modli się za Kościół i jego pasterzy;
- E.4.a. Wzoruje się na przykładach życia świętych;

- E.4.b. modli się za osoby życia konsekrowanego;
- F.1.a. włącza się w różne formy pomocy misjom;
- F.1.b. angażuje się w dzieła misyjne;
- F.1.c. przejawia postawę misyjną;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F.2.e. w świadectwie świętych szuka wskazówek dla siebie.

V.**Klasa VII szkoły podstawowej****KOŚCIÓŁ DROGĄ ZBAWIENIA**

Lekcja religii w klasie VII ma na celu ukazanie wyjątkowości Kościoła jako drogi, którą Chrystus powołał do istnienia, aby doprowadzić człowieka do zbawienia. Uczniowie przedostatniej klasy szkoły podstawowej, wchodząc powoli w okres dojrzewania, zaczynają odrzucać narzucone im z góry pojęcia i poglądy, stąd treści programu powinny prowadzić do własnego dochodzenia do przekonania, że Kościół ma pochodzenie boskie. Wybory, które zaczyna podejmować młody człowiek, muszą zatem odnosić się do świata pozytywnych wartości. Stąd ważne jest, by doprowadzić ucznia do zobaczenia chrześcijanina jako zaproszonego przez Boga do życia drogą, która prowadzi do pełni szczęścia wynikającego ze zjednoczenia z Bogiem.

Pierwszy rozdział programu dla kl. VII ukazuje Kościół jako wspólnotę wierzących, pokazując tak jego biblijne obrazy, jak i hierarchiczny ustrój, a także nieodzowną rolę wspólnotowości. Dwa następny rozdział zatytułowane *Kościół na krańcach świata* i *Kościół wobec wyzwań* jest resume historii Kościoła nowożytnego: od misyjności św. Cyryla i Metodego aż po XX debatę nad relacją wiary i rozumu. Treści tego rozdziału mają doprowadzić ucznia do przekonania o bliskości Boga, który wskazuje człowiekowi światło w dokonywaniu właściwych wyborów. Czwarty rozdział wprowadza i tłumaczy świat pojęć moralnych. Konkretnie normy moralne, wynikające z Dekalogu, ukazane są jako szansa na właściwe używanie wolności, która prowadzi do pełni szczęścia. Celem tego rozdziału jest doprowadzenie ucznia do spojrzenia na przykazania Boże, nie tylko jako na zespół nakazów wynikających z Biblii, ale jako na konkretną formę realizacji swoje człowieczeństwa w pełni. Dlatego też piąty rozdział został nazwany *Droga Kościoła*, bo w nim uczeń odkrywa, że najwyższą normą moralną jest miłość, którą Chrystus uczy realizować podczas Kazania na górze. Jezusowe Osiem błogosławieństw ma stać się dla katechizowanych ukonkretnieniem sposobu życia chrześcijanina według novum Ewangelii. Przedostatni rozdział programu przenosi do współczesnej historii Kościoła w Polsce, od początku XX wieku aż po nieocenioną rolę pontyfikatu św. Jana Pawła II. Rozdział wieńczący klasę VII poświęcony jest tematowi związanym z rokiem liturgicznym, tym razem ukazując go jako sposób przeżywania wiary w pełni, we wspólnocie wspólnot, jaką jest Kościół. Nieodzownym elementem tego rozdziału jest odniesienie treści do postaw chrześcijan wobec najbardziej potrzebujących.

1. Kościół wspólnotą wierzących

Podstawa programowa - treści:

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;

E.3. Historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia;

F.1. Misyjna działalność Kościoła.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

E.2.1. na podstawie tekstów biblijnych omawia etapy powstawania Kościoła;

E.2.2. charakteryzuje najważniejsze obrazy biblijne Kościoła;

E.2.3. wyjaśnia, czym jest Kościół;

E.2.4. wymienia i wyjaśnia przymioty Kościoła katolickiego;

E.2.7. opisuje hierarchiczny ustrój Kościoła;

E.2.8. wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Stolica Apostolska, namiestnik Chrystusa, kuria rzymska, dogmat, sobór, synod biskupów, nuncjusz, konferencja episkopatu, metropolia, biskup, diecezja, prezbiter, parafia, proboszcz, misjonarz, życie konsekrowane;

E.2.9. podaje argumenty za tym, że w Kościele katolickim w pełni obecny jest Kościół Chrystusowy (np. sukcesja);

E.2.10. wyjaśnia, na czym polega rola Kościoła w zbawianiu człowieka;

E.2.12. podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty diecezjalnej i parafialnej;

E.3.1. wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka;

F.1.1. wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła;

F.1.2. w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła opisuje jego misyjną działalność;

F.1.3. omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowania osób duchownych i świeckich.

Postawy

Uczeń:

E.2.a. daje świadectwo wiary;

E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;

E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;

E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;

- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła;
- E.3.a. stara się poznawać historię Kościoła i szuka swojego miejsca w jego misji;
- E.3.b. jest przekonany, że jego zaangażowanie ma wpływ na przyszłość Kościoła;
- E.3.c. modli się za Kościół i jego pasterzy;
- F.1.a. włącza się w różne formy pomocy misjom;
- F.1.b. angażuje się w dzieła misyjne;
- F.1.c. przejawia postawę misyjną.

2. Kościół na krańcach świata

Podstawa programowa - treści:

- C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);
- C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;
- E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych;
- E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;
- E.3. Historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia;
- E.4. Działalność wybranych postaci świętych;
- E.5. Rola Kościoła w życiu narodu polskiego, postaci świętych polskich, udział Kościoła w rozwoju kulturalnym i społecznym narodu;
- F.1. Misyjna działalność Kościoła.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- C.5.6. wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom chorym i cierpiącym;
- C.10.4. omawia różne formy powołania w świetle życia Ewangelią (małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane);

- E.1.6. wyjaśnia, na czym polega miłość do Ojczyzny;
- E.2.8. wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Stolica Apostolska, namiestnik Chrystusa, kuria rzymska, dogmat, sobór, synod biskupów, nuncjusz, konferencja episkopatu, metropolia, biskup, diecezja, prezbiter, parafia, proboszcz, misjonarz, życie konsekrowane;
- E.2.9. podaje argumenty za tym, że w Kościele katolickim w pełni obecny jest Kościół Chrystusowy (np. sukcesja);
- E.3.1. wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka;
- E.3.3. przedstawia rolę zakonów w dziejach starożytnej i średniowiecznej Europy: benedyktyni, franciszkanie i dominikanie;
- E.3.6. omawia ogólnie przyczyny zwołania i postanowienia Soboru Trydenckiego (Marcin Luter, reformacja i odpowiedź Kościoła, działalność św. Karola Boromeusza);
- E.4.1. wskazuje najważniejsze fakty z życia wybranych postaci świętych: wybranego męczennika starożytnego chrześcijaństwa, św. św. Cyryla i Metodego, św. Teresy od dzieciątka Jezus, wybranego świętego z czasów II wojny światowej, świętych papieży XX w.;
- E.4.2. wskazuje aktualność myśli wybranych postaci świętych, opowiada o ich życiu i roli założonych przez nich wspólnot: Benedykta, Franciszka z Asyżu, Dominika, Ignacego Loyoli, Jana Bosko, Matki Teresy z Kalkuty;
- E.5.1. opisuje początki chrześcijaństwa w Polsce;
- E.5.2. przedstawia misję św. Wojciecha, znaczenie chrztu dla historii Polski;
- E.5.3. prezentuje tzw. spór o św. Stanisława;
- E.5.4. przedstawia chrześcijaństwo czasów jagiellońskich (św. Jadwiga);
- E.5.5. wyjaśnia, że Polska była krajem tolerancji religijnej;
- E.5.6. przedstawia znaczenie unii brzeskiej;
- E.5.9. wskazuje na wydarzenia i zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków;
- E.5.10. wskazuje działania na rzecz jedności Kościoła i tolerancji religijnej;
- F.1.3. omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowania osób duchownych i świeckich.

Postawy

Uczeń:

- C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, opiekunom i przełożonym;
- C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany od Boga;
- C.5.c. szanuje życie własne i innych;
- C.5.d. dba o zdrowie własne i bliźnich;

- C.5.e. podejmuje pracę nad sobą w trosce o czystość;
- C.5.f. z szacunkiem odnosi się do płci własnej i przeciwnej;
- C.5.g. jest odpowiedzialny za trwanie w czystości;
- C.10.a. rozwija własne talenty i zdolności;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania;
- C.10.d. modli się o nowe powołania;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania wżyciu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła;
- E.3.a. stara się poznawać historię Kościoła i szuka swojego miejsca w jego misji;
- E.3.b. jest przekonany, że jego zaangażowanie ma wpływ na przyszłość Kościoła;
- E.3.c. modli się za Kościół i jego pasterzy;
- E.4.a. Wzoruje się na przykładach życia świętych;
- E.4.b. Modli się za osoby życia konsekrowanego;
- E.5.a. okazuje szacunek dla historii Kościoła w Polsce;
- E.5.b. kształtuje postawę patriotyzmu i odpowiedzialności za losy narodu;
- E.5.c. naśladuje przykład świętych polskich;
- F.1.a. włącza się w różne formy pomocy misjom;
- F.1.b. angażuje się w dzieła misyjne;
- F.1.c. przejawia postawę misyjną.

3. Kościół wobec wyzwań

Podstawa programowa - treści:

A.2. Co to znaczy „wierzyć”? Wartość wiary w Boga, relacje wiary i wiedzy (rozumu);

A.3. Wiara darem i zadaniem;

A.9. Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym – gatunki literackie, języki biblijne, zasady interpretacji Starego i Nowego Testamentu;

C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;

C.2. Podstawowe pojęcia etyczne; Obiektywna prawda moralna; Zasady i motywacja dokonywania samodzielnych wyborów moralnych; Hierarchia wartości oparta na wierze; Wierność Bogu; Interpretacja własnego doświadczenia życiowego w świetle wezwania Bożego (formacja sumienia);

E.3. Historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.2.1. wyjaśnia pojęcie wiary, wskazuje relacje między wiarą i wiedzą;

A.2.2. podaje argumenty za nie sprzecznością wiary i wiedzy;

A.2.3. omawia pojęcia: ateizm, deizm, niewiara, agnostycyzm;

A.2.5. przytacza biografie osób, którym wiedza pomogła w dotarciu do wiary;

A.3.1. wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga;

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.3.3. wymienia przymioty wiary,

A.3.4. wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwyciężania;

A.9.7. przedstawia argumenty na pozorność konfliktu przekazu Pisma Świętego i nauki;

C.1.2. uzasadnia, że zło jest konsekwencją odrzucenia Boga;

C.2.1. opisuje podstawowe pojęcia etyczne: powinność moralna, sumienie, prawo naturalne, prawo Boże, wartości;

C.2.2. podaje hierarchię wartości wynikających z wiary;

C.2.3. podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów;

E.3.4. przedstawia rolę Kościoła w nauce i sztuce renesansu europejskiego;

E.3.5. omawia działalność Kościoła w XVI i XVII w. na przykładzie św. Franciszka Ksawerego i św. Wincenta a Paulo;

E.3.7. przedstawia znaczenie Kościoła dla rozwoju szkolnictwa w wiekach XVI – XVIII (kolegia jezuickie i bracia szkolni);

E.3.9. omawia w kontekście rewolucji przemysłowej, czym zajmuje się katolicka nauka społeczna;

E.3.10. opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmów: hitlerowskiego i bolszewickiego.

Postawy

Uczeń:

A.2.a. dąży do zdobycia wiedzy służącej pogłębieniu wiary;

A.2.b. troszczy się o wzrost swojej wiary;

A.2.c. wzoruje się na świadkach wiary;

A.2.d. szanuje wszystkich ludzi bez względu na ich przekonania.

A.3.a. bierze aktywny udział w katechezie parafialnej;

A.3.b. wyraża wdzięczność za dar wiary;

A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;

A.3.d. chroni wiarę przed zagrożeniami;

A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;

A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;

A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym;

A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;

A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych;

C.1.a. stara się czynić dobro;

C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;

C.1.c. pomaga ludziom potrzebującym;

C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach;

C.2.a. kieruje się w życiu hierarchią wartości wynikającą z wiary;

C.2.b. dokonuje wyborów zgodnych z wolą Bożą;

C.2.c. wdraża się do systematycznej pracy nad swoją postawą moralną;

C.2.d. swoim życiem odpowiada Bogu na Jego wezwanie;

C.2.e. troszczy się o kształtowanie w sobie prawidłowego sumienia;

E.3.a. stara się poznawać historię Kościoła i szuka swojego miejsca w jego misji;

E.3.b. jest przekonany, że jego zaangażowanie ma wpływ na przyszłość Kościoła;

E.3.c. modli się za Kościół i jego pasterzy.

4. Kościół wskazujący wolność

Podstawa programowa - treści:

A.1. Sens i wartość ludzkiego życia; Godność osoby; Źródła ludzkiego szczęścia;

A.7. Działalność złego ducha (szatana); Istnienie piekła;

A.15. Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu;

C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;

C.2. Podstawowe pojęcia etyczne; Obiektywna prawda moralna; Zasady i motywacja dokonywania samodzielnych wyborów moralnych; Hierarchia wartości oparta na wierze; Wierność Bogu; Interpretacja własnego doświadczenia życiowego w świetle wezwania Bożego (formacja sumienia);

C.4. Trzy pierwsze przykazania Dekalogu: relacja Bóg – człowiek; Chrześcijański sposób świętowania i spędzania wolnego czasu;

C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);

C.6. Nauczanie Kościoła o aborcji, eutanazji i zapłodnieniu in vitro oraz karze śmierci;

C.7. Rzeczywista wartość dóbr materialnych. - Dekalog: przykazanie siódme, ósme, dziewiąte i dziesiąte; Świat jako dar Boży;

E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.1.1. przedstawia różne potrzeby ludzkie, w tym potrzebę sensu życia;

A.7.1. przedstawia prawdę o dobroci stworzonego świata;

A.7.2. wskazuje przyczyny zła;

A.7.3. wyjaśnia pojęcie wolnej woli;

A.7.4. przedstawia skutki zła (grzechu);

A.7.5. opisuje sposoby działalności złego ducha;

A.15.1. wyjaśnia pojęcie grzechu przeciwko Duchowi Świętemu;

C.2.1. opisuje podstawowe pojęcia etyczne: powinność moralna, sumienie, prawo naturalne, prawo Boże, wartości;

- C.2.2. podaje hierarchię wartości wynikających z wiary;
- C.2.3. podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów;
- C.4.1. uzasadnia pierwszeństwo Boga w życiu człowieka;
- C.4.2. wyjaśnia, że zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo oraz magia są wynikiem fałszywego obrazu Boga;
- C.4.3. wyjaśnia, na czym polega szacunek dla imienia Bożego;
- C.4.4. podaje wykroczenia przeciwko II przykazaniu Bożemu (błźnierstwo, nieuczciwość, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo);
- C.4.5. omawia, na czym polega chrześcijańskie świętowanie niedzieli i spędzanie wolnego czasu;
- C.4.6. podaje przykładowe postawy moralne związane z przeżywaniem niedzieli.
- C.5.1. wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych;
- C.5.2. uzasadnia niepowtarzalną wartość życia ludzkiego i jego świętość;
- C.5.4. uzasadnia potrzebę ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci;
- C.5.9. uzasadnia wartość czystości w różnych okresach życia i rozwija pozytywny stosunek do daru płciowości;
- C.6.3. przedstawia inicjatywy mające na celu obronę życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci (np. duchowa adopcja dziecka poczętego);
- C.7.1. uzasadnia ochronę własności;
- C.7.2. uzasadnia wartość prawdomówności;
- C.7.3. dostrzega i opisuje związek między kłamstwem i oszustwem a poniżaniem człowieka (jako podmiotu i przedmiotu kłamstwa);
- C.7.4. rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach;
- C.7.5. wskazuje znaczenie dóbr materialnych w życiu chrześcijanina;
- E.1.3. wyjaśnia, czym jest *grzech społeczny*;
- E.1.5. wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w rodzinie, szkole, parafii, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.6. wyjaśnia, na czym polega miłość do Ojczyzny.

Postawy

Uczeń:

- A.1.a. angażuje się w naukę szkolną i pozaszkolną;
- A.1.b. dokonuje refleksji nad sensem swojego życia;
- A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym;

- A.1.d. stara się żyć według wartości;
- A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich;
- A.1.f. angażuje się w służbę na rzecz drugiego człowieka;
- A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia;
- A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie;
- A.7.c. unika zła;
- A.7.d. wierzy w istnienie piekła i szatana;
- A.7.e. podejmuje walkę z pokusami w swoim życiu;
- A.15.a. żyje według natchnień Ducha Świętego.
- C.1.a. stara się czynić dobro;
- C.1.b. podejmuje walkę z przejawami zła w swoim życiu i w otoczeniu;
- C.1.c. pomaga ludziom potrzebującym;
- C.1.d. ufa Bogu w trudnych doświadczeniach;
- C.2.a. kieruje się w życiu hierarchią wartości wynikającą z wiary;
- C.2.b. dokonuje wyborów zgodnych z wolą Bożą;
- C.2.c. wdraża się do systematycznej pracy nad swoją postawą moralną;
- C.2.d. swoim życiem odpowiada Bogu na Jego wezwanie;
- C.2.e. troszczy się o kształtowanie w sobie prawidłowego sumienia.
- C.4.a. stawia Pana Boga na pierwszym miejscu w swoim życiu;
- C.4.b. szanuje Imię Boga;
- C.4.c. nie nadużywa imienia Bożego;
- C.4.d. wykazuje troskę o chrześcijańskie świętowanie niedzieli;
- C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, opiekunom i przełożonym;
- C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany od Boga;
- C.5.c. szanuje życie własne i innych;
- C.5.d. dba o zdrowie własne i bliźnich;
- C.5.e. podejmuje pracę nad sobą w trosce o czystość;
- C.5.f. z szacunkiem odnosi się do płci własnej i przeciwnej;
- C.5.g. jest odpowiedzialny za trwanie w czystości;
- C.6.a. jest przekonany o wartości życia każdego człowieka;
- C.6.b. podejmuje inicjatywy mające na celu obronę życia od poczęcia do naturalnej śmierci
- C.7.a. szanuje cudzą własność;
- C.7.b. szanuje świat stworzony przez Boga;

- C.7.c. jest prawdomówny;
- C.7.d. dotrzymuje danego słowa;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny.

5. Droga Kościoła

Podstawa programowa - treści:

- A.1. Sens i wartość ludzkiego życia; Godność osoby; Źródła ludzkiego szczęścia;
- C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);
- C.7. Rzeczywista wartość dóbr materialnych. - Dekalog: przykazanie siódme, ósme, dziewiąte i dziesiąte; Świat jako dar Boży;
- C.9. Kazanie na górze, Osiem błogosławieństw, Dekalog i Błogosławieństwa wyrazem troski Boga o szczęście człowieka;
- C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;
- E.4. Działalność wybranych postaci świętych;
- F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.1.5. wymienia źródła autentycznego i trwałego szczęścia;
- C.5.7. wymienia dobre nawyki w zakresie ochrony życia i zdrowia;

C.7.6. omawia indywidualne i społeczne aspekty kradzieży oraz niesprawiedliwości w rozdziale dóbr;

C.9.1. wymienia Osiem błogosławieństw;

C.9.2. omawia związek Dekalogu i Kazania na górze;

C.9.3. uzasadnia wartość błogosławieństw w życiu osobistym i społecznym;

C.9.4. uzasadnia znaczenie błogosławieństw w drodze do zbawienia;

C.9.5. uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w Ośmiu błogosławieństwach;

C.10.1. interpretuje przykazanie miłości Boga i bliźniego w świetle Ewangelii (Nowego przykazania);

C.10.2. wyjaśnia, czym jest miłość;

C.10.3. wymienia sposoby przeżywania miłości;

D.4.1. wymienia najważniejsze trudności w modlitwie;

D.4.2. przedstawia sposoby przezwyciężania trudności w modlitwie;

F.2.3. podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (chorych, samotnych, niepełnosprawnych, biednych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie);

F.2.4. podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych).

Postawy

Uczeń:

A.1.a. angażuje się w naukę szkolną i pozaszkolną;

A.1.b. dokonuje refleksji nad sensem swojego życia;

A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym;

A.1.d. stara się żyć według wartości;

A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich;

A.1.f. angażuje się w służbę na rzecz drugiego człowieka;

C.5.a. okazuje szacunek rodzicom, opiekunom i przełożonym;

C.5.b. traktuje życie jako dar otrzymany od Boga;

C.5.c. szanuje życie własne i innych;

C.5.d. dba o zdrowie własne i bliźnich;

C.5.e. podejmuje pracę nad sobą w trosce o czystość;

C.5.f. z szacunkiem odnosi się do płci własnej i przeciwnej;

C.5.g. jest odpowiedzialny za trwanie w czystości;

C.6.a. jest przekonany o wartości życia każdego człowieka;

C.6.b. podejmuje inicjatywy mające na celu obronę życia od poczęcia do naturalnej śmierci

C.7.a. szanuje cudzą własność;

- C.7.b. szanuje świat stworzony przez Boga;
- C.7.c. jest prawdomówny;
- C.7.d. dotrzymuje danego słowa;
- C.9.a. ufa Jezusowi;
- C.9.b. jest przekonany, że kroczenie drogą błogosławieństw prowadzi do szczęścia i zbawienia;
- C.9.c. świadomie konfrontuje swoje życie z Jezusowymi błogosławieństwami;
- C.10.a. rozwija własne talenty i zdolności;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania;
- C.10.d. modli się o nowe powołania;
- E.4.a. Wzoruje się na przykładach życia świętych;
- E.4.b. Modli się za osoby życia konsekrowanego;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F.2.e. w świadectwie świętych szuka wskazówek dla siebie.

6. Kościół dzisiaj

Podstawa programowa - treści:

- B.2. Sens, przesłanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; sztuka sakralna w liturgii Kościoła;
- E.4. Działalność wybranych postaci świętych;
- E.5. Rola Kościoła w życiu narodu polskiego, postaci świętych polskich, udział Kościoła w rozwoju kulturalnym i społecznym narodu.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych;

E.4.1. wskazuje najważniejsze fakty z życia wybranych postaci świętych: wybranego męczennika starożytnego chrześcijaństwa, św. św. Cyryla i Metodego, św. Teresy od dzieciątka Jezus, wybranego świętego z czasów II wojny światowej, świętych papieży XX w.;

E.5.7. ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości chrześcijańskiej Polski: cud nad Wisłą, akty oddania Polski Maryi i Jej Sercu w latach 1946 oraz 1966 i ich owoce;

E.5.8. prezentuje wybrane sylwetki świętych polskich;

E.5.9. wskazuje na wydarzenia i zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków.

Postawy

Uczeń:

B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;

B.2.b. pogłębia własną pobożność;

B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;

B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;

B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;

B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;

E.4.a. Wzoruje się na przykładach życia świętych;

E.4.b. Modli się za osoby życia konsekrowanego;

E.5.a. okazuje szacunek dla historii Kościoła w Polsce;

E.5.b. kształtuje postawę patriotyzmu i odpowiedzialności za losy narodu;

E.5.c. naśladuje przykład świętych polskich.

7. Rok kościelny

Podstawa programowa - treści:

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;

A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu żyda chrześcijanina;

B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;

B.2. Sens, przestanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości roku liturgicznego; Sakramentalia – błogosławieństwa i nabożeństwa; Aktualizacja historii zbawienia w roku liturgicznym; Sztuka sakralna w liturgii Kościoła;

B.6. Eklezjalny i eschatologiczny wymiar Eucharystii jako sakramentu miłości, struktura Mszy św. i znaczenie jej poszczególnych części, znaczenie pełnego i czynnego udziału we Mszy św. dla życia chrześcijańskiego;

D.5. Modlitwa różańcowa streszczeniem Ewangelii;

E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.10.6. zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi;

A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;

A.13.3. przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym;

A.13.4. uzasadnia różnice między Chrystusem a innymi osobami mającymi wpływ na dzieje ludzkości;

A.13.11. w oparciu o wybrane teksty Starego i Nowego Testamentu charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym;

A.13.12. wyjaśnia cztery dogmaty maryjne: Boże Macierzyństwo, Wieczyste Dziewictwo, Niepokalane Poczęcie i Wniebowzięcie;

B.1.5. opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego;

B.2.1. charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina;

B.2.2. wymienia i opisuje uroczystości i święta Pańskie, miesiące i święta maryjne, uroczystości wybranych świętych, zwłaszcza patronów Polski i świętych polskich;

B.2.3. omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy świętowania w poszczególnych okresach liturgicznych;

B.2.4. uzasadnia religijny wymiar uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, Narodzenia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz okresów Adwentu i Wielkiego Postu, charakteryzuje istotę kultu Serca Pana Jezusa, Maryi oraz świętych;

B.2.6. omawia praktyki ascetyczne w Kościele;

B.6.4. omawia rolę Eucharystii w życiu moralnym chrześcijanina;

D.5.1. przedstawia, na czym polega odmawianie różańca, wymienia jego części i tajemnice;

- D.5.2. uzasadnia, że modlitwa różańcowa jest rozważaniem wydarzeń z życia Jezusa i Maryi;
- D.5.3. uzasadnia związek modlitwy różańcowej z życiem chrześcijanina;
- E.1.1. charakteryzuje najważniejsze wspólnoty wżyciu człowieka.

Postawy

Uczeń:

- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia,
- A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;
- A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;
- A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;
- A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;
- B.1.a. angażuje się w liturgię Kościoła;
- B.1.b. poprzez znaki i gesty wyraża swoją wiarę oraz prowadzi dialog z Bogiem;
- B.1.c. z szacunkiem wykonuje gesty liturgiczne;
- B.2.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego;
- B.2.b. pogłębia własną pobożność;
- B.2.c. jednoczy się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;
- B.2.d. stara się naśladować przykład Maryi i świętych;
- B.2.e. kontynuuje praktykę pierwszych piątków i sobót miesiąca;
- B.2.f. z szacunkiem odnosi się do przedmiotów kultu religijnego;
- B.6.a. wierzy w realną obecność Chrystusa w Eucharystii;
- B.6.b. zachowuje postawę szacunku wobec Eucharystii;
- B.6.c. angażuje się w liturgię Mszy św.;
- B.6.d. stara się przyjmować Komunię św. podczas Mszy św.;
- B.6.e. świadomie i systematycznie uczestniczy w niedzielnej Eucharystii;
- D.5.a. kształtuje swoje życie na wzór Jezusa i Maryi;
- D.5.b. przejawia postawę szacunku oraz zaufania Bogu i Maryi;
- D.5.c. łączy modlitwę różańcową z codziennym życiem;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;

- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny.

VI.**Klasa VIII szkoły podstawowej****MOJA ODPOWIEDŹ NA ZBAWIENIE**

Lekcja religii w ostatniej klasie szkoły podstawowej prowadzi ucznia do wejścia w pełni w życie Kościoła, poprzez przyjęcie sakramentu Bierzmowania. Sakrament ten wyposaża chrześcijanina w dary Boże Ducha, które uzdalniają do dawania świadectwa Jezusowi nie tylko wewnątrz wspólnoty Kościoła, ale przede wszystkim ad extram. Jest zatem nieodzowne, aby młody chrześcijanin nie tylko znał artykuły swojej wiary, ale przede wszystkim rozumiał je i przyjmował jako swoje (interioryzacja). Dlatego ważna jest jasna, prosta i bezpośrednia wykładnia wiary w oparciu o Biblię i Tradycję. Program w klasie ósmej proponuje treści dotyczące wyjaśnienia natury człowieka wierzącego, jego poszukiwań odpowiedzi na pytania o sens życia i odnalezienie siebie w chrześcijańskim Credo.

Pierwszy rozdział programu jest próbą odpowiedzi na częste pytanie młodych o zasadność wierzenia jako takiego. W tej części ukazana jest natura wiary jako takiej, ale także wytłumaczone pojęcie religii i przykłady największych religii na świecie. Kolejny rozdział stawiający pytanie *Dlaczego chrześcijaństwo?* tłumacząc kolejno artykuły wiary z Credo, ukazuje wyjątkowość religii chrześcijańskiej osiągającą swoją pełnię w zbawczym dziele Jezusa Chrystusa i w Jego zmartwychwstaniu. Ważnym jest zatem odpowiedzeniem na pytania, które zadaje dziś młody człowiek: o wszechmoc Boga, o Jego ingerencję w życie człowieka, o zasadność przynależności do wspólnoty eklezjalnej czy ostatecznie o historyczność Jezusa z Nazaretu i Jego zmartwychwstanie.

Trzeci rozdział programu do ostatniej klasy szkoły podstawowej jest oparty o kerygmat. Uczeń odkrywając prawa życia duchowego, stopniowo ma dochodzić do osobistego wyboru Chrystusa w swoim życiu (absolutyzacji) i nawiązania albo pogłębieniu więzi z Nim świadomie przystępując do sakramentów. Stąd treści kl. VIII odnoszą się do głębokiego wejścia w rozumienie treści sakramentów. Rozdział *Życ na 100%* tłumaczy sakramenty uzdrowienia chrześcijańskiego oraz sakramenty w służbie drugiemu. Pokazane jest zatem dojrzałe życie chrześcijanina. Przedostatni rozdział programu przewidzianego dla ósmej klasy to próba odpowiedzi na *Trudne pytania*. Treści podjętych tematów, w związku z zaawansowanym dojrzewaniem płciowym, odnoszą się przede wszystkim do tematów z dziedziny etyki seksualnej, ale także do tych, które młody człowiek słyszy lub sam zadaje jako prowokacyjne wobec Kościoła i świata chrześcijańskiego.

Ostatni rozdział to zaproszenie ucznia do osobistej odpowiedzi Jezusowi, który „niczego nie zabiera, a daje wszystko”⁸.

1. Dlaczego wierzyć?

Podstawa programowa - treści:

A.1. Sens i wartość ludzkiego życia; Godność osoby; Źródła ludzkiego szczęścia;

A.3. Wiara darem i zadaniem;

A.5. Bóg objawia się człowiekowi; obraz Boga w chrześcijaństwie; Kerygmat chrześcijański: miłość Boga do człowieka, zbawcza misja Jezusa Chrystusa;

E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.1.1. przedstawia różne potrzeby ludzkie, w tym potrzebę sensu życia;

A.1.2. stawia pytania o swoje istnienie;

A.1.3. wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu;

A.3.1. wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga;

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.3.3. wymienia przymioty wiary,

A.13.14. omawia tajemnicę cierpienia i chrześcijańskie podejście do choroby i śmierci;

E.1.4. omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym i społecznym;

F.3.7. ukazuje wartość i specyfikę chrześcijaństwa na tle innych religii.

Postawy

Uczeń:

A.1.a. angażuje się w naukę szkolną i pozaszkolną;

A.1.b. dokonuje refleksji nad sensem swojego życia;

A.1.c. okazuje szacunek sobie i innym;

A.1.d. stara się żyć według wartości;

A.1.e. dąży do szczęścia własnego i bliźnich;

A.1.f. angażuje się w służbę na rzecz drugiego człowieka;

---

⁸ BENEDYKT XVI, *Homilia inauguracyjna pontyfikatu*, 24.04.2005.

- A.3.a. bierze aktywny udział w katechezie parafialnej;
- A.3.b. wyraża wdzięczność za dar wiary;
- A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;
- A.3.d. chroni wiarę przed zagrożeniami;
- A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;
- A.5.a. przyjmuje w posłuszeństwie wiary Boże Objawienie;
- A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;
- A.5.c. rozwija osobistą wiarę w miłość Boga;
- A.5.d. daje świadectwo o Bogu;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny.

2. Dlaczego chrześcijaństwo?

Podstawa programowa - treści:

- A.4. Symbole wiary;
- A.5. Bóg objawia się człowiekowi; obraz Boga w chrześcijaństwie; Kerygmat chrześcijański: miłość Boga do człowieka, zbawcza misja Jezusa Chrystusa;
- A.6. Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, nadzieja chrześcijańska;
- A.7. Działalność złego ducha (szatana); Istnienie piekła;
- A.8. Istota zmartwychwstania umarłych, zbawienia i potępienia; Śmierć człowieka i czyściec; Koniec świata; paruzja; Sąd Ostateczny; Sens życia w kontekście rzeczy ostatecznych człowieka;
- A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;
- A.13. Osoba i odkupieńczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa; Świadectwa historyczności Jezusa; Życie, działalność i nauczanie Jezusa Chrystusa; Orędzie poszczególnych Ewangelii; Słowo Boże jako wezwanie Boże i drogowskaz w kształtowaniu życia chrześcijanina;
- A.14. Duch Święty, natura trzeciej Osoby Boskiej, działanie Ducha świętego w Kościele i w życiu chrześcijanina; dary Ducha Świętego;

E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych;

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.4.1. wyjaśnia poszczególne artykuły Składu Apostolskiego i Credo (mszalne);

A.5.2. wymienia najważniejsze przymioty Boga;

A.6.1. przytacza biblijne relacje o pustym grobie i chrystofaniach;

A.6.2. wymienia argumenty za prawdziwością zmartwychwstania Jezusa;

A.6.3. przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej;

A.7.6. wyjaśnia, czym jest piekło;

A.8.1. podaje prawdę o zmartwychwstaniu umarłych;

A.8.2. wymienia ostateczne rzeczy człowieka;

A.8.3. wyjaśnia katolickie spojrzenie na śmierć człowieka i sens wiary w czyściec;

A.8.5. wykazuje związek między wiarą w czyściec i miłosierdziem Bożym;

A.8.6. omawia biblijne obrazy końca świata oraz Sądu Ostatecznego i przedstawia ich interpretację w świetle wiary;

A.8.7. charakteryzuje postawę gotowości na przyjście Chrystusa;

A.8.8. argumentuje sprzeczność przepowiedni i pozabiblijnych zapowiedzi końca świata z wiarą chrześcijańską.

A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;

A.13.1. prezentuje biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa;

A.13.2. omawia teorie negujące historyczność Jezusa i przedstawia kontrargumenty;

A.13.9. wyjaśnia zbawczy sens męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa;

A.13.10. wskazuje na skutki wynikające z Wcielenia i Odkupienia dla życia chrześcijanina i każdego człowieka;

- A.13.14. omawia tajemnicę cierpienia i chrześcijańskie podejście do choroby i śmierci;
- A.14.1. opisuje naturę, sposób obecności i działania Ducha Świętego w Kościele oraz w życiu chrześcijanina w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła;
- A.14.2. wymienia i omawia dary Ducha Świętego i wyjaśnia ich znaczenie;
- A.14.3. omawia owoce działania Ducha Świętego;
- B.2.5. przedstawia znaczenie pogrzebu kościelnego;
- E.1.1. charakteryzuje najważniejsze wspólnoty wżyciu człowieka;
- E.1.2. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej;
- E.1.3. wyjaśnia, czym jest *grzech społeczny*;
- E.2.3. wyjaśnia, czym jest Kościół;
- E.2.4. wymienia i wyjaśnia przymioty Kościoła katolickiego;
- E.2.5. wymienia największe Kościoły chrześcijańskie;
- E.2.6. wyjaśnia pojęcie ekumenizm (w kontekście rozumienia katolickiego wyznania wiary);
- E.2.10. wyjaśnia, na czym polega rola Kościoła w zbawianiu człowieka.

Postawy

Uczeń:

- A.4.a. świadomie wyznaje wiarę;
- A.5.a. przyjmuje w posłuszeństwie wiary Boże Objawienie;
- A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;
- A.5.c. rozwija osobistą wiarę w miłość Boga;
- A.5.d. daje świadectwo o Bogu;
- A.6.a. wierzy w zmartwychwstanie Chrystusa;
- A.6.b. broni chrześcijaństwa, używając argumentów za zmartwychwstaniem Jezusa;
- A.6.c. wzbudza akty wiary, nadziei i miłości;
- A.7.a. dziękuje Bogu za dobro stworzenia;
- A.7.b. troszczy się o pomnażanie dobra w świecie;
- A.7.c. unika zła;
- A.7.d. wierzy w istnienie piekła i szatana;
- A.7.e. podejmuje walkę z pokusami w swoim życiu.
- A.8.a. wierzy w zmartwychwstanie umarłych;
- A.8.b. akceptuje nauczanie Kościoła o rzeczach ostatecznych;
- A.8.c. korzysta z możliwości przyjmowania odpustów;

- A.8.d. modli się za zmarłych;
- A.8.e. ufa Bogu i żyje w gotowości na przyjście Chrystusa;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- A.13.a. wyraża wdzięczność Chrystusowi za dar odkupienia,
- A.13.b. pogłębia swoją więź z Chrystusem poprzez poznawanie jego Osoby i nauczania;
- A.13.c. uważnie słucha i czyta słowo Boże;
- A.13.d. odkrywa we własnym życiu Chrystusa jako Mesjasza;
- A.13.e. stara się układać swoje życie według wskazań słowa Bożego;
- A.14.a. wierzy w Ducha Świętego;
- A.14.b. otwiera się na działanie i dary Ducha Świętego;
- A.14.c. stara się na co dzień dzielić owocami Ducha Świętego;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny;
- E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie;
- E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- E.2.e. troszczy się o potrzeby Kościoła.

3. Moja odpowiedź

Podstawa programowa - treści:

A.5. Bóg objawia się człowiekowi; obraz Boga w chrześcijaństwie; Kerygmat chrześcijański: miłość Boga do człowieka, zbawcza misja Jezusa Chrystusa;

- A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;
- B.1. Liturgia; cel sprawowania liturgii; Podział zadań w sprawowaniu liturgii; Znaki, symbole i gesty liturgiczne; Struktura i znaczenie roku liturgicznego;
- B.3. Sakramenty – ich podział, sens i cel, liturgia poszczególnych sakramentów;
- B.4. Znaczenie i skutki sakramentu chrztu;
- B.5. Istota i znaczenie sakramentu bierzmowania, obrzędy bierzmowania, skutki bierzmowania w życiu chrześcijanina;
- B.6. Eklezjalny i eschatologiczny wymiar Eucharystii jako sakramentu miłości, struktura Mszy św. i znaczenie jej poszczególnych części, znaczenie pełnego i czynnego udziału we Mszy św. dla życia chrześcijańskiego;
- D.1. Modlitwa postawą otwarcia się na Boga i fundamentem życia chrześcijańskiego; pojęcie modlitwy, rodzaje, formy, postawy podczas modlitwy;
- D.2. Biblijne wzory modlitwy i przykłady osób żyjących modlitwą.
- D.3. Modlitwa Pańska jako program życia chrześcijanina;
- D.4. Trudności w modlitwie;
- F.1. Misyjna działalność Kościoła;
- F.3. Główne religie w świecie. Podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem i wielkimi religiami.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

- A.10.1. wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, kanon Pisma Świętego, psalm, Dekalog, Ewangelia, przypowieść, Pascha, ewangelie synoptyczne, przykazanie miłości, miłosierdzie, rady ewangeliczne, błogosławieństwa, apokalipsa;
- B.1.1. charakteryzuje liturgię jako dialog Boga z człowiekiem (dar i odpowiedź);
- B.1.2. wyjaśnia cel sprawowania liturgii;
- B.1.3. wymienia zadania w zgromadzeniu liturgicznym;
- B.1.4. rozpoznaje znaki, symbole i gesty liturgiczne oraz właściwie je interpretuje;
- B.1.5. opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego;
- B.3.1. wyjaśnia, co to są sakramenty oraz omawia ich cel i znaczenie w życiu chrześcijanina;
- B.4.1. wyjaśnia, czym jest sakrament chrztu św.;
- B.4.2. omawia znaczenie i skutki chrztu św.;
- B.5.1. wyjaśnia, czym jest sakrament bierzmowania;
- B.5.2. opisuje i wyjaśnia obrzędy bierzmowania;

- B.5.3. przedstawia istotę, skutki i konsekwencje egzystencjalne bierzmowania;
- B.5.4. omawia znaczenie sakramentu bierzmowania dla życia chrześcijanina;
- B.5.5. wymienia dary Ducha Świętego;
- B.5.6. podaje właściwe motywy przyjęcia sakramentu bierzmowania jako dopełnienia chrztu;
- B.5.7. uzasadnia konieczność dalszej formacji chrześcijańskiej;
- B.6.1. wyjaśnia rozumienie Eucharystii jako ofiary Chrystusa i Kościoła oraz uczyty miłości;
- B.6.2. uzasadnia, dlaczego Eucharystia jest centrum liturgii i życia chrześcijańskiego;
- B.6.3. wymienia elementy Mszy św. i wyjaśnia ich znaczenie;
- D.1.1. omawia, czym jest modlitwa i wskazuje jej konieczność w pogłębianiu więzi z Bogiem;
- D.1.2. uzasadnia znaczenie modlitwy w codziennym życiu chrześcijanina;
- D.2.2. analizuje i interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa;
- D.2.3. podaje przykłady modlitwy ludzi znanych z historii i współczesnych;
- D.3.1. odczytuje przesłanie wypływające z wezwań Modlitwy Pańskiej;
- D.3.2. omawia Modlitwę Pańską jako program życia chrześcijańskiego,
- D.4.1. wymienia najważniejsze trudności w modlitwie,
- D.4.2. przedstawia sposoby przezwyciężania trudności w modlitwie;
- E.1.2. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej;
- F.3.4. wyjaśnia, co znaczy powszechność zbawienia;
- F.3.5. wymienia kręgi przynależności do Kościoła Chrystusowego i przyporządkowania do ludu Bożego.

Postawy

Uczeń:

- A.5.a. przyjmuje w posłuszeństwie wiary Boże Objawienie;
- A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;
- A.5.c. rozwija osobistą wiarę w miłość Boga;
- A.5.d. daje świadectwo o Bogu;
- A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;
- A.10.b. poznaje Boże Objawienie;
- A.10.c. pielęgnuje tradycje i zwyczaje religijne;
- A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;
- A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;
- B.1.a. angażuje się w liturgię Kościoła;

- B.1.b. poprzez znaki i gesty wyraża swoją wiarę oraz prowadzi dialog z Bogiem;
- B.1.c. z szacunkiem wykonuje gesty liturgiczne.
- B.3.a. wierzy w zbawczą obecność Chrystusa w sakramentach świętych;
- B.3.b. spotyka się z Jezusem w sakramentach świętych;
- B.3.c. korzysta z dobrodziejstwa sakramentów, uznając je za pomoc Chrystusa w prowadzeniu moralnego życia;
- B.4.a. przejawia postawę wdzięczności Bogu za sakrament chrztu św.;
- B.4.b. jest odpowiedzialny za dar chrztu św.;
- B.4.c. szanuje godność własną i innych;
- B.4.d. przestrzega w życiu zobowiązań wynikających z chrztu św.;
- B.6.a. wierzy w realną obecność Chrystusa w Eucharystii;
- B.6.b. zachowuje postawę szacunku wobec Eucharystii;
- B.6.c. angażuje się w liturgię Mszy św.;
- B.6.d. stara się przyjmować Komunię św. podczas Mszy św.;
- B.6.e. świadomie i systematycznie uczestniczy w niedzielnej Eucharystii;
- D.1.a. jest przekonany o potrzebie modlitwy;
- D.1.b. chętnie się modli;
- D.1.c. przyjmuje odpowiednie postawy podczas modlitwy;
- D.2.a. w modlitwie inspirowane przykładami biblijnymi;
- D.2.b. świadomie podchodzi do modlitwy jako czasu przebywania z Bogiem;
- D.3.a. korzysta z dobrodziejstw modlitwy wspólnotowej;
- D.3.b. chętnie odmawia modlitwę Ojciec nasz;
- D.3.c. pogłębia więź z Bogiem Ojcem;
- D.4a. w codziennej modlitwie otwiera się na Pana Boga;
- D.4.b. prowadzi szczerą i ufny dialog z Bogiem;
- F.1.a. włącza się w różne formy pomocy misjom;
- F.1.b. angażuje się w dzieła misyjne;
- F.1.c. przejawia postawę misyjną;
- F.3.a. szanuje inne religie i ich wyznawców;
- F.3.b. dba o własną tożsamość jako katolika;
- F.3.c. swoim życiem daje świadectwo o wyznawanej wierze w Chrystusa;
- F3.d. zachowuje czujność wobec propozycji sekt.

4. Życ na 100%

Podstawa programowa - treści:

B.4. Znaczenie i skutki sakramentu chrztu;

B.7. Sens i skutki sakramentu pokuty i pojednania;

B.8. Znaczenie i skutki sakramentu namaszczenia chorych;

B.9. Sakrament święceń i sakrament małżeństwa jako sakramenty w służbie wspólnoty dla człowieka, skutki sakramentu małżeństwa i sakramentu święceń;

C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

B.4.3. uzasadnia godność chrześcijanina wynikającą z chrztu św. (udział w misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej);

B.7.1. wyjaśnia, czym jest sakrament pokuty;

B.7.2. podaje przebieg sakramentu pokuty;

B.7.3. opisuje warunki dobrze przeżytego sakramentu pokuty i pojednania;

B.7.4. podaje skutki sakramentu w życiu indywidualnym i wspólnotowym;

B.7.5. omawia rolę sakramentu pokuty i pojednania w życiu moralnym chrześcijanina;

B.7.6. uzasadnia potrzebę regularnego przystępowania do sakramentu pokuty;

C.10.5. wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle Bożego wezwania.

Postawy

Uczeń:

B.4.a. przejawia postawę wdzięczności Bogu za sakrament chrztu św.;

B.4.b. jest odpowiedzialny za dar chrztu św.;

B.4.c. szanuje godność własną i innych;

B.4.d. przestrzega w życiu zobowiązań wynikających z chrztu św.;

B.7.a. wierzy w obecność Boga Miłosiernego przebaczącego grzechy w sakramencie pokuty;

B.7.b. dobrze przygotowuje się do sakramentu pokuty;

B.7.c. z wiarą, regularnie przystępuje do sakramentu pokuty i pojednania;

B.7.d. wypełnia pokutę i podejmuje zadośćuczynienie;

B.8.a. wierzy w moc sakramentu namaszczenia chorych;

- B.8.b. zachęca chorych do przyjęcia tego sakramentu;
- B.9.a. jest przekonany o wartości tych sakramentów w służbie wspólnoty;
- B.9.b. modli się o powołania do małżeństwa i kapłaństwa;
- C.10.a. rozwija własne talenty i zdolności;
- C.10.b. pogłębia postawę służby;
- C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania;
- C.10.d. modli się o nowe powołania.

5. Trudne tematy

Podstawa programowa - treści:

- A.3. Wiara darem i zadaniem;
- A.9. Podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym – gatunki literackie, języki biblijne, zasady interpretacji Starego i Nowego Testamentu;
- C.1. Powołanie człowieka do czynienia dobra.; Istnienie i przyczyny zła oraz nieszczęść; Człowiek wobec trudnych sytuacji życiowych: cierpienie, choroba i śmierć; Chrześcijanin wobec zła i nieszczęść;
- C.2. Podstawowe pojęcia etyczne; Obiektywna prawda moralna; Zasady i motywacja dokonywania samodzielnych wyborów moralnych; Hierarchia wartości oparta na wierze; Wierność Bogu; Interpretacja własnego doświadczenia życiowego w świetle wezwania Bożego (formacja sumienia);
- C.3. Dekalog. Wartości, których bronią przykazania. Norma – wartość – autorytet. Dekalog wyrazem
- C.5. Dekalog: przykazanie czwarte, piąte i szóste; Wartość ludzkiego życia i zdrowia oraz ich zagrożenia; Troska o ludzkie życie; Przemiany okresu preadolescencji i wczesnej adolescencji; Chrześcijańskie przeżywanie daru płciowości (seksualności);
- C.6. Nauczanie Kościoła o aborcji, eutanazji i zapłodnieniu in vitro oraz karze śmierci;
- C.7. Rzeczywista wartość dóbr materialnych. - Dekalog: przykazanie siódme, ósme, dziewiąte i dziesiąte; Świat jako dar Boży;
- C.8. Uzależnienia młodzieży;
- C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia;
- E.1. Pojęcie wspólnoty, podstawowe wspólnoty życia, zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła, wartości stanowiące fundament relacji międzyludzkich: szacunek dla siebie i innych ludzi oraz postawa odpowiedzialności za siebie i innych;

E.2. Powstanie i przymioty Kościoła, Biblijne obrazy Kościoła, Struktura i ustrój Kościoła, wiarygodność Kościoła katolickiego, konieczność Kościoła do zbawienia, Kościół Mistycznym Ciałem Chrystusa i wspólnotę wiernych w Duchu Świętym;

F.2. Odpowiedzialność świeckich za Kościół; Pojęcie i istota apostołstwa; Zaangażowanie chrześcijanina w różne formy apostołstwa; Zadania chrześcijanina w życiu społecznym; Świadkowie wiary biblijni i święci;

F.3. Główne religie w świecie. Podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem i wielkimi religiami.

Cele katechetyczne - wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.1.4. wyjaśnia pojęcie godności człowieka i wskazuje jej źródła;

A.3.2. uzasadnia, że wiara jest zadaniem;

A.9.6. wymienia niewłaściwe sposoby interpretacji tekstów biblijnych;

C.1.3. wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych;

C.2.1. opisuje podstawowe pojęcia etyczne: powinność moralna, sumienie, prawo naturalne, prawo Boże, wartości;

C.2.2. podaje hierarchię wartości wynikających z wiary;

C.2.3. podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów;

C.2.4. uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże;

C.3.3. przekonuje, że przykazania służą ochronie wartości;

C.5.1. wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych;

C.5.2. uzasadnia niepowtarzalną wartość życia ludzkiego i jego świętość;

C.5.3. podaje argumenty za prawdą, że tylko Bóg może decydować o życiu i śmierci człowieka;

C.5.4. uzasadnia potrzebę ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci;

C.5.5. ocenia osiągnięcia biotechnologii w perspektywie nauki Kościoła;

C.5.8. charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania;

C.5.9. uzasadnia wartość czystości w różnych okresach życia i rozwija pozytywny stosunek do daru płciowości;

C.5.10. wskazuje sposoby troski o czystość w wieku dojrzewania;

C.5.11. wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność za przekazywanie życia;

C.5.12. wyjaśnia, na czy polegają naturalne metody regulacji poczęć;

C.5.13. uzasadnia zło antykoncepcji;

- C.5.14. przedstawia stanowisko Kościoła katolickiego na temat homoseksualizmu.
- C.6.1. wyjaśnia, na czym polegają zagrożenia dla życia;
- C.6.2. uzasadnia zło aborcji, eutanazji, zapłodnienia in vitro oraz kary śmierci;
- C.6.3. przedstawia inicjatywy mające na celu obronę życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci (np. duchowa adopcja dziecka poczętego);
- C.6.4. przedstawia nauczanie Kościoła na temat kary śmierci. naturalnej śmierci;
- C.7.4. rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach;
- C.8.1. wyjaśnia, czym są zachowania ryzykowne;
- C.8.2. wskazuje na najważniejsze zagrożenia wynikające z uzależnień dzisiejszej młodzieży: alkoholizm, fonoholizm, siecioholizm, narkomania, pornografia, hazard, gry komputerowe;
- C.8.3. planuje pozytywne aktywności życiowe, np. sport, harcerstwo, działalność społeczna, wolontariat;
- C.10.2. wyjaśnia, czym jest miłość;
- C.10.3. wymienia sposoby przeżywania miłości;
- E.1.2. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej;
- E.1.6. wyjaśnia, na czym polega miłość do Ojczyzny;
- F.2.3. podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (chorych, samotnych, niepełnosprawnych, biednych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie);
- F.2.4. podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych);
- F.3.8. uzasadnia właściwą postawę chrześcijanina wobec sekt.

Postawy

Uczeń:

- A.3.a. bierze aktywny udział w katechezie parafialnej;
- A.3.b. wyraża wdzięczność za dar wiary;
- A.3.c. stara się żyć według zasad wiary;
- A.3.d. chroni wiarę przed zagrożeniami;
- A.3.e. dba o jej wzrost przez słuchanie słowa Bożego i przyjmowanie sakramentów świętych;
- A.9.a. wierzy, że Pismo Święte jest słowem Boga do człowieka;
- A.9.b. stara się kierować w życiu słowem Bożym,
- A.9.c. sięga po lekturę Pisma Świętego;
- A.9.d. zachowuje kościelne zasady przy interpretacji tekstów biblijnych;
- C.2.a. kieruje się w życiu hierarchią wartości wynikającą z wiary;

- C.2.b. dokonuje wyborów zgodnych z wolą Bożą;
- C.2.c. wdraża się do systematycznej pracy nad swoją postawą moralną;
- C.2.d. swoim życiem odpowiada Bogu na Jego wezwanie;
- C.2.e. troszczy się o kształtowanie w sobie prawidłowego sumienia;
- C.3.a. wykazuje wolę zachowywania Dekalogu;
- C.3.b. przestrzega wartości wynikających z przykazań;
- C.6.a. jest przekonany o wartości życia każdego człowieka;
- C.6.b. podejmuje inicjatywy mające na celu obronę życia od poczęcia do naturalnej śmierci;
- C.8. - Uzależnienia młodzieży.
  - C.8.a. zachowuje Boże przykazania;
  - C.8.b. inspiruje się w życiu światłem słowa Bożego;
  - C.8.c. angażuje się w działalność społeczną, sportową, wolontariat itp.;
- E.1.a. włącza się aktywnie w życie Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa;
- E.1.b. angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny; E.1.c. zachowuje kulturę bycia w grupie;
- E.1.d. reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie; E.1.e. podejmuje wysiłek właściwego zachowania w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej i na portalach społecznościowych;
- E.1.f. wspiera akcje pomocy potrzebującym;
- E.1.g. przejawia postawę wdzięczności za świadków wiary;
- E.1.h. troszczy się o dobro Ojczyzny;
- E.2.a. daje świadectwo wiary;
- E.2.b. identyfikuje się ze wspólnotą Kościoła;
- E.2.c. odpowiedzialnie podejmuje zadania w życiu Kościoła, a zwłaszcza parafii;
- E.2.d. chce wypełniać przykazania kościelne;
- F.2.a. włącza się w różne formy apostołstwa;
- F.2.b. angażuje się w ewangelizacyjną działalność Kościoła;
- F.2.c. angażuje się w akcje pomocy potrzebującym;
- F.2.d. odpowiedzialnie uczestniczy w różnych formach wolontariatu;
- F3.d. zachowuje czujność wobec propozycji sekt.

6. Zamiast podsumowania

Podstawa programowa - treści:

- A.4. Symbole wiary;

A.5. Bóg objawia się człowiekowi; obraz Boga w chrześcijaństwie; Kerygmat chrześcijański: miłość Boga do człowieka, zbawcza misja Jezusa Chrystusa;

A.10. Natchnienie biblijne, Objawienie Boże, Biblia Księgą wiary;

C.10. Przykazanie miłości Boga i bliźniego; Nowe przykazanie miłości; Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania; Małżeństwo, kapłaństwo, życie konsekrowane jako wypełnianie powołania; Odkrywanie własnego powołania; Wybór zawodu; Świętość w różnych formach życia.

Cele katechetyczne – wymagania szczegółowe

Uczeń:

A.5.3. opisuje przejawy miłości Boga do człowieka w historii zbawienia (od stworzenia) i w teraźniejszości;

A.10.5. ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina;

C.10.1. interpretuje przykazanie miłości Boga i bliźniego w świetle Ewangelii (Nowego przykazania);

Postawy

Uczeń:

A.5.b. nawiązuje i pielęgnuje osobową relację z Bogiem;

A.5.d. daje świadectwo o Bogu;

A.10.a. wierzy w prawdy zawarte w Objawieniu Bożym;

A.10.b. poznaje Boże Objawienie;

A.10.d. stara się odczytywać wydarzenia życiowe w świetle Objawienia Bożego;

A.10.e. Podejmuje prywatną lekturę Pisma Świętego;

C.10.b. pogłębia postawę służby;

C.10.c. modli się o rozeznanie swojego powołania.

VII. Sposób realizacji programu – charakterystyka katechezy indukcyjnej

Etap edukacyjny klas V – VIII charakteryzuje się widoczną zmianą w postawach uczniów, w sposobie odbierania przez nich świata i przejścia z modelu polegającego na zaufaniu autorytetom (rodzicom, wychowawcom, nauczycielom) do poszukiwania i przyswajania własnego świata wartości. Końcowe klasy szkoły podstawowej, doświadczając dojrzewania, doświadczają całej palety emocji, stąd łatwiej ulegają postawie znudzenia i zmęczenia. Dlatego też program lekcji religii „Bóg zbawia mnie dziś” powinien być realizowany w oparciu o:

- a) multisensoryczność metodyczną

b) model katechezy indukcyjnej.

Multisensoryczność metodyczna zakłada, jako warunek nieodzowny, stosowanie wszelkiego rodzaju środków i metod oddziałujących na wszystkie zmysły. Tym samym, już nie tylko jako atrakcję, urozmaicenie, ale jako oczywistość zakłada się stosowanie różnych multimediów, metod aktywizujących pozwalających odegrać pewne role czy pracę w parach, a dalej w grupie.

W omawianiu, przyswajaniu i pogłębianiu wiedzy biblijnej zaleca się słuchanie profesjonalnych słuchowisk biblijnych (np. *Biblia Audio Superprodukcja*), w połączeniu ze śledzeniem tekstu biblijnego wyświetlonego np. na tablicy multimedialnej. W dotarciu do konkretnych treści mogą pomóc kody QR, które odnoszą na lekcji katechetę, a w domu ucznia, do konkretnej treści zamieszczonej w wirtualnym świecie (YouTube, Facebook itd.). Ważne przy tym jest podkreślenie wartości tekstu natchnionego jako tego, który żyje w słuchających. Stworzenie odpowiedniego klimatu w klasie poprzez wyciszenie, właściwą postawę słuchania powinno otworzyć ucznia na prawdziwe Słowo Boże. Należy zatem odejść od czytania długiego tekstu przez jedną osobę, a słuchania przez innych. Każdy tekst – biblijny, kerygmaticzny, moralny, liturgiczny – należy tak zaangażować, aby ożył. Mogą temu służyć wszelkie układanki, proste pytania do tekstu, podkreślenia czy próba parafrazowania tekstu.

Lekcja religii, zwłaszcza w klasie VII i VIII, powinna mieć charakter problemowy, zatem na początku katechezy należy postawić problem, a nie gotową tezę, która uczniowie mają zapamiętać. Nowa podstawa programowa zakłada zatem osiągnięcie celów przez ucznia (uczeń umie, wie, potrafi...) a nie tego, co ma zrobić nauczyciel (ma nauczyć, wyjaśnić, wyłożyć). Tak stosowane pojęcia, utwierdzone przez pozytywne wzmacnianie przez nauczyciela, który jest raczej towarzyszem drogi, niż akademickim wykładowcą, prowadzą do uwewnętrznienia treści poznanych, a zinterioryzowania osiągniętych celów.

Program klas V – VIII zakłada również prowadzenie katechezy w oparciu o model indukcyjny. Wówczas historia zbawienia nie jest czymś abstrakcyjnym, dlatego też zaleca się w podręczniku wychodzenie od przedstawiania sytuacji, postaci, historii (**życie**), które są znane młodemu człowiekowi, a następnie oświetlenie je prawdą pochodzącą z Pisma Świętego, z Tradycji, nauczania Kościoła (**kerygmat**), po to, by uczeń w bliskiej mu, konkretnej sytuacji (**życie – pareneza**) zobaczył, jak Pan Bóg jest bliski każdego, troszcząc się o zbawienie,

Katechezę indukcyjną można przedstawić w formie następującego schematu:

- Temat "niereligijny" – zapowiedź tematu;
- Ćwiczenie wprowadzające nawiązujące do życia;
- Kerygmat (prawda biblijna, prawda wiary, postawa moralna)
- Ćwiczenie/zadanie związane z treścią kerygmatu;

- Powrót do życia – naświetlone kerygmatem.

Multisensoryczność w połączeniu z modelem indukcyjnym katechezy mają sprawić, że lekcja religii będzie przyjazna, interesująca, bogata w treści i pozwoli uczniowi zaangażować się w drogę, która prowadzi do doświadczenia Boga, który zbawia mnie dziś.

VIII. Współpraca środowisk wychowawczych (rodzina – parafia)

Katecheza w szkole powinna zawsze mieć odniesienie do życia codziennego. Podstawowe funkcje katechezy jakimi są nauczanie, wychowanie i mistagogia, zakładają nieodzowne wypracowywanie postaw i znalezienie swojego miejsca we wspólnocie Kościoła (socjalizacja). Ta ostatnia zakłada udział w procesie katechizacji środowiska rodzinnego i parafii.

Ponadto obowiązujące *Wskazania Konferencji Episkopatu Polski dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania*, jednoznacznie wskazały, że szkolna lekcja religii jest nieodzownym warunkiem przygotowania się do sakramentu bierzmowania. Przy czym wyraźnie odróżnia się metodę prowadzenia spotkań przygotowujących do bierzmowania w parafii od prowadzenia lekcji religii.

a) Rodzina

Wczesny etap dojrzewania, w którym pojawia się bunt przeciwko wielu autorytetom, mógłby wskazywać, że rodzina nie odgrywa w tym czasie kluczowej roli w formacji religijnej. Jest to jednak założenie błędne. Młody człowiek, mimo że może artykułować sprzeciw wobec decyzji rodziców, wymagając przy tym własnej autonomii, w założeniu oczekuje w tym momencie wsparcia w postaci towarzyszenia rodziców i podejmowania dialogu, zakładającego już nie tylko pouczenie, ale przede wszystkim dawanie świadectwa własnym życiem. Już nie tyle bezpośrednia kontrola, ale cierpliwe wspieranie i umożliwianie życia religijnego doprowadza to własnego wyboru drogi wartości chrześcijańskich. Aktualnie bardzo ważne jest wykazywanie łączności między własną wiarą, życiem w parafii, a nauczaniem religii w szkole. Bardzo ważna jest także troska o higienę czasu wolnego dziecka czy młodego człowieka, by lekcja religii i przygotowanie do bierzmowania nie stały się zajęciami konkurencyjnymi, w których uczeń fizycznie nie jest zdolny uczestniczyć.

Wskazania Episkopatu dotyczące przygotowania do bierzmowania zakładają również udział rodziców w spotkaniach po każdym etapie przygotowania, czyli po VI, VII i VIII klasie. Wskazania episkopatu wymieniają tu następujące zagadnienia:

- odpowiedzialność za własną wiarę i przekaz wartości religijnych swoim dzieciom,
- odpowiedzialność za Kościół i wspólnotę parafialną,
- konieczność nieustannego nawracania się i przebaczenia w rodzinie,

- przeżywanie niedzieli i uroczystości religijnych w kościele i rodzinie katolickiej,
- przygotowanie rodziny do właściwego przeżycia uroczystości bierzmowania i podjęcie działań apostołskich przez jej członków⁹.

b) Parafia

Papież Franciszek w adhortacji *Christus vivit* wskazuje, że „We wszystkich naszych instytucjach musimy znacznie bardziej rozwijać i umacniać naszą zdolność do serdecznej gościnności, ponieważ wielu przybywających ludzi młodych znajduje się w sytuacji głębokiego osierocenia. I nie mam na myśli pewnych konfliktów rodzinnych, ale doświadczenie, które dotyczy w równym stopniu dzieci, młodzieży i dorosłych, matek, ojców i dzieci. Dla wielu naszych współczesnych sierot – być może dla nas samych – wspólnoty takie jak parafia i szkoła powinny oferować drogi bezinteresownej miłości i promocji, afirmacji i rozwoju. Wielu młodych czuje się dzisiaj dziećmi porażki, ponieważ marzenia ich rodziców i dziadków zostały spalone na stosie niesprawiedliwości, przemocy społecznej, tego „ratuj się, kto może”. Ileż eliminacji! Jeśli młodzi ludzie dorastali w świecie popiołów, niełatwo jest im podtrzymać ogień wielkich pragnień i planów. Jeśli dorastali na pustyni pozbawionej znaczeń, jakże mogą chcieć poświęcić się, by siał? Doświadczenie nieciągłości, eliminacji i upadku podstawowych pewników, któremu sprzyja dzisiejsza kultura medialna, powodują to uczucie głębokiego osierocenia, na które musimy odpowiedzieć poprzez tworzenie przestrzeni braterskich i atrakcyjnych, gdzie żyłoby się sensownie”¹⁰. Można zatem jednoznacznie stwierdzić, że łącznikiem między szkołą a parafią powinna być miłość, promocja, afirmacja i rozwój. Niewątpliwie katecheza szkolna jest skierowana na rozwój intelektualny i moralny, stąd konieczność, by dla młodego człowieka, wchodzącego w etap dojrzewania w kontekście kultury niesprzyjającej kształtowaniu się według chrześcijańskich wartości, to parafia musi tworzyć środowisko pełne afirmacji, promocji i miłości. Stanie się to, gdy w parafii pojawia się ich własna przestrzeń, dziś już nie tylko prowizoryczna, odpowiadająca chwilowym potrzebom, ale atrakcyjna i powierzona ich trosce. Zaś relacje z prowadzącymi – niekoniecznie duszpasterzami, ale powinien być to przede wszystkim przygotowany animator – powinny odbywać się w duchu braterstwa i dialogu. Duszpasterz powinien zatem być niejako ojcem, który towarzyszy i dogląda, umożliwiając znalezienie swojego miejsca w przestrzeni parafii.

Narzędziami do zaangażowania uczniów w życie parafii mogą być:

⁹ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Wskazania dotyczące przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania*, Dokument zatwierdzony podczas 375. Zebrania Plenarnego KEP w Warszawie 13-14.03.2017 r., pkt. 21c

¹⁰ FRANCISZEK, *Adhortacja apostołska Christus vivit*, 2019, pkt. 261.

- rekolekcje, odpowiednie do wieku (kl. V – VI; VII – VIII) – należy zwrócić uwagę, że uczniowie klasy VIII w rozwoju różnią się zasadniczo od uczniów klasy V czy nawet VI;
- szkolne koła Caritas – mające swoje odniesie do parafialnych zespołów Caritas;
- grupy Oazowe;
- zespołu i grupy muzyczne;
- inicjatywy związane z przygotowaniem kościoła, obejścia do przeżywania świąt liturgicznych (przygotowanie dekoracji, posprzątanie, własne inicjatywy);
- wspólne wyjazdy rekreacyjno-formacyjne w trakcie czasu wolnego (ferie, wakacje, weekendy).

Przy podejmowaniu takich inicjatyw należy wystrzegać się klauzuli obowiązkowości i stawiania warunków dopuszczenia do sakramentu bierzmowania czy oceniania za zaangażowanie w postaci ocen szkolnych. Należy wziąć również pod uwagę wiek uczestników parafialnych wydarzeń i nie wydawać ocen negatywnych w postaci osądów za przygotowane wydarzenie czy zaangażowanie. Tak przeprowadzone wydarzenia pozwalają na interioryzację, absolutyzację i socjalizację.